

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXVIII. évfolyam

10. szám

Komárom, 2017. október

Ára 35 cent

ÖTSZÁZEGYEDIK...

Abban egészen biztos vagyok, hogy a reformációról nem tudok olyat írni, amiről ne esett volna már szó az elmúlt hónapokban – gazdag emlékeven vagyunk túl. Fontos volt a jeles évfordulóról megemlékezni, hasznos a történelem- és nemzetformáló összefüggésekre is rámutatni, méltó az Isten kegyelméről beszélni és hálát adni. Most már csak egy dolog van hátra....

Azt érdekes lenne tudni, leginkább mi maradt meg bennünk az emlékezésből. Melyik üzenet, milyen alkalom közösségi vagy egyéni élménye az, amire az évforduló kapcsán emlékezünk? Számomra a legemlékeztetesebb és talán legsajátságosabb élmény a tavaly őszi, felnőttkonfirmációs-előkészítőkhoz kapcsolódik.

Főgondnokként a somorjai gyülekezetben az én feladatomból volt, hogy a hitvallástételre készülő felnőtt testvéreknek elmagyarázzam, mit jelent reformátusnak lenni. Mit és miért csinálunk az istentiszteleten, miért éneklünk évszázados dicsőreketek még ma is, hogyan kell a Bibliát olvasni, miért van oltár helyett úrasztala.

Mintaként csak az volt előttük, amit a pár hónapos, intenzív templomlátogatás során már „ellestek”. Néhányan katolikusként nőttek fel, természetes volt, hogy nem értettek mindent. Nézzünk körbe a templomban! – javasoltam az első találkozáskor – Mert az, amit ott látunk és a gyülekezeti gyakorlat, sok mindent elárul. Ez az úrasztala, ahonnan az úrvacsorát szolgáltatjuk ki. (Egyedül Krisztus! Egyedül kegyelem által!). Az ott a szószék, ahonnan Isten Igéje szól. (Egyedül hit által! A hit pedig hallásból van). Azok az énekmutató táblák, amiről kiderül, épp milyen szótárral és dicsőréttel dicsőítjük Istent. A bejáratnál lévő szekrényből pedig kivehetők a Bibliák, abból ki-ki követheti a textust és az Igét. (Egyedül a Szentírás alapján!).

Máris volt miről beszélni: a hitvallásainkról, egyháztörténetről, a szertartásokról. Figyelmesen végighallgattak, jegyzeteltek, majd megkérdezték: mit jelent mindez? A történelmi tényeken, szokásokon, liturgián túl, mit jelent reformátusnak lenni? Megértették, miért kell hit mellé tudást is ragasztani, és azt is tudták: a gyakorlat, most már ismeretekkel kibővíve, úgyis rögzül. Ők Isten népéhez akarnak tartozni, s ha már szabad az út az Atyához Jézus Krisztus által, akkor annak bizonyosan következménye van.

Így került szó a következő alkalmakkor a kölcsönös felelősségvállalásról, a gyülekezet, a nyelv és a nemzet iránti hűségről, szeretetről és szeretetszolgálatról, kitaratásról, nevelésről, a protestáns öntudatról, az élet minden területéről; anyanyelvünk

(Folytatás a 2. oldalon)

Imádkozzunk azokért, akik Ukrajnában élnek!

Bűnnek tartom azt az új oktatásügyi rendelkezést, amely az Ukrajnában élő nemzetiségek számára kötelezően előírja, hogy ötödik osztálytól csak ukrán nyelven tanulhatnak. Ez a törvény az ukrán politikai elit saját országa ellen elkövetett újabb nyilvánvaló és arrogáns bűne. Nem szépendhető, Krisztus-hitű embernek pedig kötelessége bűnnek nevezni a bűnt. Amikor Porosenko elnök aláírása révén hatályba lépett a törvény, ez a látás uralta a gondolataimat. Az ukrán politikai elit „mezítelenségének rútsága” pedig ismét lelepleződött. Rátámadt a saját népére, ezért támadhatóvá vált. Támadják is. A sajtó napi rendszerességgel tiltakozó megnyilvánulásokról közvetít, a közösségi média felületén pedig tombol az indulat. Tény, hogy a bűn miatt kiszolgáltatottá vált kárpátaljai magyar iskolákat és családokat meg kell védeni, és fel kell lépni az ártó szándékkal szemben. Tény, hogy minden magyar felelős minden magyarért itt a Felvidéken ugyanúgy, mint Kárpátalján. Ám az is tény, amit Pál apostol ír a rómaiaknak: „Ne álljatok bosszút önmagatokért, szeretteim, hanem adjatok helyet az ő haragjának, mert meg van írva: »Enyém a bosszúállás, én megfizetek« – így szól az Úr” (Róma 12,19). Meggyőződésem, hogy amit ma Ukrajna nevű államalakulatként ismerünk, az végnapjait éli. Az általa szított indulatok évek óta mélyebben sebzik a határai közé került lakosságot. Sorsában a bibliai Saul királyhoz hasonlít, aki romlásának legmélyebb pontján sem mutatott megbánást, így beteljesedtek rajta Dávid szavai: „Az Úr tegyen igazságot köztünk, az Úr álljon értem bosszút rajtad, de én nem emelek rád kezet” (1Sám 24,13).

György András

Reményik Sándor

Vagy-vagy

*Vagy egy nagy mű, - vagy egy nagy szenvedély.
Vagy égő nyár, - vagy gyémántfényű tél.*

*Vagy az Úristen, - vagy az emberek.
Vagy a kolostor, - vagy fészek-meleg.*

*Vagy a csúcsok nagy, edző hidege,
Vagy egy asszony simogató keze.*

*Vagy fent, vagy lent, élön, halálra-váltan,
Jaj, csak ne felemásan, felemásan!*

Az ÚR színe előtt

Úr Jézus Krisztus, nem azért jöttél a világba, hogy szolgáljanak Neked, vagyis nem azért, hogy csodáljanak és ebben az értelemben imádjanak. Te magad az út és az élet voltál – és csakis követőket akartál. Serkents fel hát minket, ha elbóbiskoltunk volna az igézettől, szabadíts meg tévelygésünktől, hogy csodálni, vagyis hogy imádattal akarunk csodálni Téged, ahelyett, hogy követni akarnánk és hasonlítani Hozzád.

(Soren Kierkegaard)

GONDOLATOK

Ötszázegyedik...

(Befejezés az 1. oldalról)

legszebb elvont fogalmait használtuk mindeközben. Ugyanis a múltat felidézhetjük, az egyházi gyakorlatot bemutatgatjuk, lehetünk mindezekre büszkék (nyakas kálomisták), de ha ezeket nem követik cselekedetek, ha a saját és gyülekezeti életünkön nem látszódik meg a reformáció felszabadító, a Szentlélek mindent átjáró ereje, mennyivel lenne több az egy múzeumi látogatásnál?! A képze-

letbeli vagy valós vitrinek előtt megcsodáljuk elődeink hitből fakadó tetteit, meg is hatódunk, régi szép időket emlegetünk, de magunkat reformátoroknak már nem tartjuk. Pedig ők sem tartották magukat azoknak: Istentől kapták lehetőségként! Hogy tetteik és nevük mind a mai napig fennmaradt, hogy a reformáció nem egy egyszeri történelmi esemény csupán, az annak köszönhető, hogy éltek az Isten által kínált lehetőséggel, s amit az anyanyel-

vükön olvasott vagy hallott szentírási szövegből megértettek, komolyan is vették.

Nos, ez maradt még hátra: élnünk kell a lehetőségekkel, amelyeket Isten minden probléma ellenére kínál. Reformátoroknak lennünk egy olyan világban, ahol a gyökereket elvágják és nem pedig visszanyúlnak hozzájuk. Isten kegyelmét nem hiábavalóvá tenni magunkban – mert akkor, de csak akkor, nem veszünk el. „Ez a mi munkánk, és nem is kevés.” Kezdjük neki, lassan itt az 501. év!

Bucsuházy István

FORDÍTÓ

Prautész. Magyarul azt jelenti: szelídség

Őszinte szívvel vallom be tévedésemet, mert mindig azt hittem, hogy szelíd az ember, akinek egy kicsit kevesebb adatott meg szellemben, mint a többieknek; aki lehajtott fejjel csak a cipője orrát nézegeti, aki mindenkinek a kiszolgáltatottja stb. Amióta azonban beszélgető viszonyban vagyok Főpásztorommal, azóta sok minden megváltozott körülöttem és főleg bennem.

Ő ugyanis azt mondta, amikor hívta magához a megfáradtakat és a meggyötörteket: „...és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok és alázatos szívű” (Mt 11,29).

Azóta Tőle tanulgom a szelídséget. Néha sikerül, de legtöbbször nem. Pál apostol Efésusból küldi első levelét a korinthusiakhoz, ugyanis valami rendtelenség történt a gyülekezetben (hol nem történik valami?): „Mit akartok? Bottal menjek hozzátok, vagy szeretettel és szelíd lélekkel?”

(1Kor 4,21). Ne felejtjük el azt sem, hogy Pál a Lélek gyümölcsei között említi a szelídséget is (Gal 5,22). A kolossébeli gyülekezethez írott levelében ilyen kérelemmel fordul a gyülekezet minden tagjához: „Öltetek tehát magatokra – mint Isten választottai, szentek és szeretettek – könyörületes szívet, jóságot, alázatot,

szelídséget, türelmet!” (Kol 3,12). Megfigyelhetjük, hogy majdnem minden bibliai helyen, ahol előfordul a szelídség fogalma, mindig kötődik egy másik erényhez. A szelídségnek gyöngédségével, továbbá a szelídségnek engedelmességével,

vel, a szelídségnek alázatosságával, sőt Jakab apostol figyelmeztet a szelídség bölcsességére is.

Meg kell állapítanunk azt is, hogy olyan világban élünk, ahol ez az erény, mármint a szelídség, nem élet-ideál. A szelídség az életünk szinte minden területén mellőzött erény. Mi az, ami különösképpen jellemző a ma emberére nézve? Az erőszakosság, a durvaság, a kíméletlenség, a karrier-hajhászás stb. Ezek az életmegnyilatkozások nagyon de nagyon messze vannak a Krisztustól tanult szelídségtől!

A mi Urunk azt mondta: „Tanuljátok meg!” Tehát tanulnunk kell. Nehéz ezt megérteni? Igen, nagyon nehéz: az eredeti természetünk miatt. Egyszerűen képtelenek vagyunk minden jónak a cselekvésére. Tanulnunk kell egymást szeretni, egymásnak megbocsátani, egymással szemben türelmesnek lenni. Már a családban sem tudjuk megvalósítani a fészekmeleget, ezért lettek gyermekeink minden jó iránt abszolút közömbösek.

Pedig van megoldás! Ez pedig Krisztus szava. Boldogok a szelídek.

Gyüre Zoltán

Megfáradtam! Nem bírtam elviselni az emberszágot, s nem bírtam elviselni magamat sem. Senki sem segített rajtam, és már magamon sem tudtam segíteni. Azt gondolom, már nem is akartam. Illúzióim összeomlottak, váradalmaim kártyavárként omlottak össze. Problémáim egyre növekedtek és én lassan kezdtem leroskadni és hanyatlani. Békességre, csendre, megértésre, érintésre, szeretetre vágytam, ám ilyenkor soha senki sem állt mellettem, állt ki mellettem.

Megterheltem. Már nem tudtam miért is élek. Úgy éreztem, az utóbbi időben már megjátszani sem tudtam, hogy vagyok. Barátaim, rokonaim? Voltak. Apróbb problémáimat, az ez meg azokat meg is tudtam beszélni velük, de valódi megoldást, segítséget nem tudtak nyújtani. Igaz, társaságukban jól éreztem magam, legalábbis ott éreztem magam *valahogy*. Míg velük voltam, feledni tudtam valamit nyomorúságomból, de lelkem mélyén szüntelen megmaradtak a legfájóbb *amazok*, de ezekre már nem találtam senkit. Ez, az, amaz. Vél, vagy valós céltévesztéseit az ember ritkán vallja meg, így azok lassan erjedésnek indulnak és rombolni kezdenek. Vétkek, melyek kísértnek, melyek üldöznek. Valahogy úgy éreztem, zsarolt, zsarolható vagyok.

Kétségek között vergődve tengődtem, míg végképp kiégtem. Elárverezttem életemet. Megkötözöttnek éreztem magam, ki egy meredek lejtőn száguld az önként választott halálba. A barátok új barátokra találtak, de én már nem találtam senkit. Céltévesztett emberekből – amolyan magamfajtaiból – elegendő lett. Kiábrándultam, csalódtam, megrendült a bizalmam élőkben és holtakban. Rettenetesen egyedül voltam, magányos, megutálva az életet, készen arra, hogy meghaljak. Nem mondtam, nem is akarták hallani, hogy nekem is vannak fájdalmaim, sebeim, melyek újból és újból felszakadoznak, melyektől vesztettül szenvedek. Nem mondtam és nem is kérdezték, gyötörnek-e félelmek, fájdalmak. Nem kérdezték, nem mondtam.

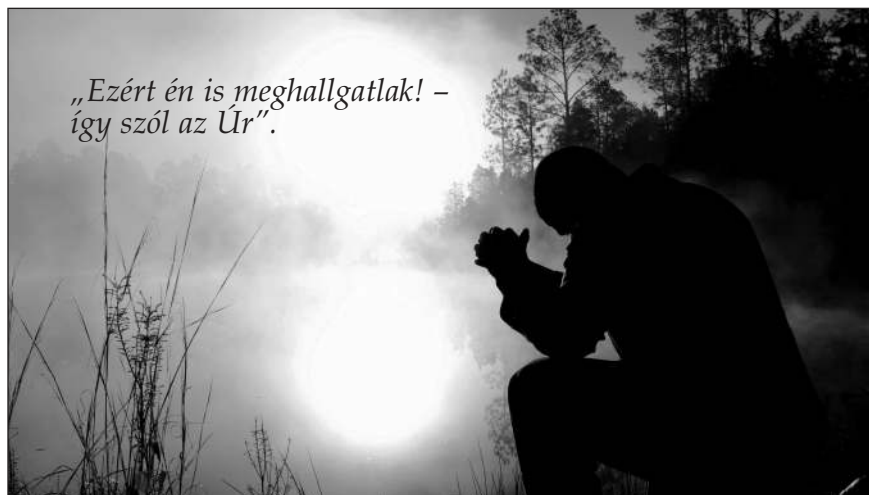
Kinek és mit kellett volna mondanom? Aki magán nem tud segíteni, hogyan tudna megsegíteni másokat? Aki maga nem tudja, hogy jó vagy rossz úton halad-e, milyen jogon irányítana másokat? Aki üres, miből töltösn a szomjazónak? Aki nem ismeri az önzetlen és feltétel nélküli szeretetet, hogyan tudna együtt érezni, ha kell, sírni velem? Nem lépett senki közel hozzám, s már nekem sem volt jártányi erőm sem másokhoz simulni.

Nem bírtam tovább! Segítségért kiáltottam volna, de kihez? Azonnal vártam a segítséget, nem egy óra múlva, nem másnap: azonnal!

Csönd volt! Sejtelmes, kiszámíthatatlan tavaszi este. Nyomott, fülledt némaság, mint amilyen nagy vihar előtt szokott lenni. Lelkemben kaotikus zűrzavar, s már nem bírtam a négy fal között. Álcázott nyugodtsággal felöltöztem és elindultam. Kiérve sötétség várt rám. Menekülni kezdtem. Magam sem tudtam, merre tartok. A félelem meg sem fordult a fejemben. Már nem volt mitől félnem. Aki ismerkedni kezd a halállal megszűnik félni. Menekültem. Sötétségemből a világ sötétjébe. Minél messzebb távolodtam, annál jobban éreztem, követem magam. Már nem tudtam, hogyan és hová megyek, de vonszoltam magam. Menekültem, belegázoltam egy még mélyebb sötétségbe, ahol már csak én voltam.

szétszakadozott lelkemben. Elmondani valakinek, akiről úgy hallottam hónapokkal előtte, hogy meghallgat, megsegít, felold és feloldoz. Sohasem éreztem ilyen hatalmat magam körül. Tudtam, éreztem, valami történik velem. Mindaddig nem hittem, hogy Jézus élt s ma is él. Nem hittem, hogy vár rám. S most jó volt Vele lenni. Egészen közel éreztem Őt magamhoz.

Kikászálódtem a sötétségből, egy kivilágított utca, majd egy fényárban úszó folyópart várt rám. Szinte vérfagyasztóan éltem át a valós világosságot s a jézusi világosságot. Késő este, folyópart, egy megtört, megtért lélek és az üdítő szellő. Megjött a Lélek. Csodálatosan éltem meg a valós és lelki párhuzamot. Egyre jobban éreztem: vagyok és élek. S immár életemnek van tartalma. Huszonegy évi szédült keresés után Jézus átölelt, elfogad, szeret, úgy, olyanak, amilyen vagyok. Visszatér-

Körülöttem szűrös bokrok, alattam görgyös föld, előttem egy nagy kerítés. Az életem és a valóság fanyar egybeesése. Lerogytam. Új ruhámat megszagattam és hangosan, zokogó, elcsukló hangon megszólaltam a sötétségben: *Itt vagyok, Uram Jézus, ha vagy, akkor most meghallgatsz engem. Tudod, nem bírom tovább.*

Arcomon pataokban folytak a könnyek, melyek a fájdalmat, szomorúságot, megkeseredettséget és bűnbánatot jelentették. Éreztem, tudtam, meg voltam győződve arról, hogy Jézus jelen van, velem van. Az Ő jelenlétét nem tudod nem érezni. Három nyírfa ölelésében, fennhangon mondtam meg, vallottam be egész lényem több mint két évtizedes nyomorúságát, céltévesztését, vétkehalmazát. Jó volt végre elmondani először életemben hangosan mindazt, amit huszonegy évig, vallási analfabétaként, Isten nélkül erjesztettem

tem a szobámba. Ott történt meg velem az, amit addig még soha sem éltem át. Polcomon az *Isten ígéreteinek tárháza* könyv rejtőzködött. Hallottam a belső hívást, vedd és olvasd a mai napra kijelölt üzenetet! Fellapoztam s olvastam: *„Mivel meglágyult a szíved, és megaláztad magad az Úr előtt, mikor meghallottad, hogy mit jelentettem ki erről a helyről és lakóiról, hogy milyen pusztulás és átok vár rájuk, megszagattad ruhádat, és sírtál előttem, ezért én is meghallgatlak! – így szól az Úr” (2Kir 22,19).*

Az Úr írott ígében keresztül megszólalt. Pontosan úgy, ahogy minden történt s biztosított róla, meghallgatott. Ekkor már teljesen biztos voltam benne: velem valami történt. Találkoztam személyesen a személyes Istennel Jézusban! S azóta is naponta mondom: Tiéd vagyok!

Varga Keresztély

Életem küzdelmes, de Istentől megáldott volt. Megismertem az Úr Jézus Krisztus áldozatát, az általa nyert bűnbocsátó kegyelmet, és már tizenhat éves korom óta az Ő útján járok, mint az Ő gyermeke. Ez adja számomra a legfőbb okot a hálaadásra.

Az eddigi földi életemet sok isteni csoda kísérte. Többször volt életem halálközelben. Tíz évesen 41 fokos lázzal vívtam halálutamat a lévai kórházban. Isten megőrző kegyelme életben tartott. 1944–45-ben idegenbe hurcolt leventeként a háború borzalmai között az én mennyei Atyám őrzött meg és segített haza, mert hittem az Ő ígéretében: „...ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok” (Ézs 7,9). 1947-ben tüdőbaj támadott meg és éreztem velem a halál közelségét, de Ő megmentett. Hit által meggyógyultam (Zsid 11,34). Szintén ebben az esztendőben a háborgó Dunán volt életveszélyben az életem. Csodálatos módon, Jézus segítségével menekülhettem át Szlovákiából Magyarországra.

Másfél évvel ezelőtt, alig mérhető pulzussal, 260-as vérnyomással, szívritmuszavarral feküdtem a szekszárdi kórház kardiológiai intenzív osztályán monitorral és infúzióval lefoglalt kezekkel, mások halálutását hallgatva – nem összekulcsolt kézzel imádkoztam. Imám meghallgatásra talált. Elmúlt az életveszélyem, és a kilenc napi kórházi kezelés alatt sokaknak tehettem biznyságot Isten gyógyító csodáiról.

Többekkel együtt imádkoztunk, Bibliát olvastunk a kórteremben. Boldog voltam, hogy betegségemben is az Urat szolgálhattam. Ugyanabban az esztendőben láz nélküli tüdőgyulladás támadta meg tudómat. Ismét megtapasztalhattam Isten gyógyító hatalmát, majd pedig rosszindulatú bőrdaganat eltávolítására került sor. Ezt a súlyos problémát is Isten gyógyító kegyelme oldotta meg. Külön hálaadásra ad okot az is, hogy hét testvérem közül én még élhetek.

Mindezek a példák azt bizonyítják: „csak az Úrnak nagy kegyelme, hogy még nincsen végünk. Meg-megújul minden reggel, nagy az ő irgalma”.

Igen gazdag ajándéka életemben az is, hogy Istentől hívó segítő társat kaptam, akivel 62. házassági évünket éljük

három gyermekünkkel és nyolc unokánkkal.

Megköszönöm a gyülekezetnek, hogy immár ötvenöt éve befogadott bennünket közösségbe, lelkileg táplált, hitünkben erősített. Mit is mondhatok ezek után? A 377. hozsánna egyik versszakával válaszolok: „Magam Rád bízom egészen, / Hű uram, én Istenem. / Örömben, bánatban, vészben, / Te légy nekem mindenem. / Hála tölti be szívemet; / Szeret az Úr, nagyon szeret.” Az évforduló azonban számadásra is kötelez. Erre figyelmeztetnek a kapott isteni üzenetek: „Elérkeztek a számadásnak napjai” (Hós 9,7); „A jövő nemzedéknek is elbeszéljük az Úr dicséretét, hatalmát és csodáit, amelyeket cselekedett” (Zsolt 78,4).

Számot kell adnom az elmúlt évtizedekről, a több mint huszonöt éves tiszteletbeli presbiteri szolgálatomról, szem előtt tartva az igei üzenetet: „nékem sok népem van ebben a városban.” Valóban sok, és ezek között igen sok a vágyakozó lélek, akik mégsem jönnek ilyen vagy olyan okok miatt a templomi közösségbe. Sok helyen találkozom ezekkel a testvérekkel, nem is mindig eredménytelenül. Örülök, ha itt látom őket a templom-

ahol mint osztályfőnök, biznyságot tettem Isten megváltó szeretetéről és útra-
valóul mind a harminckét tanítványom egy csomag írásos biznyságtételemet vitte el Chicagóba, Svédországra és hazánk harminc városába. Én viszont tőlük egy csodálatos Bibliát kaptam ajándékul (Károli Gáspár 1683-as eredeti fordításának 1989-ben készült reprint kiadását.) Csodálatos öröm érettségi találkón arany Bibliát kapni a tanítványaimtól! Van ennek mondanivalója!

Sokan olvashatták a Reformátusok Lapjában, a Kálvinista Szemlében és az Evangélikus Életben megjelent írásaimat, valamint az interneten is megtalálható biznyságtételeimet. Mindezek a Lélek indítására születtek meg, és Isten dicsőségét hirdetik. Ma is a legnagyobb öröm számomra Isten üzenetének továbbítása a Lélek küldetésében. Éppen ezért mindig van nálam készenlétben evangéliumi írás. Öröm látni a megbékélt, örömteli arcokat; megtapasztalni a találkozások örömét; megállni, beszélgetni, egy jó szót, vigasztalást nyújtani; a láthatatlan imaközösségben egymás terhet hordozni.

Végül még egy kérdésre kell őszinte választ adnom: megtettem-e mindent, amit

Isten rám bízott? Erre a 236. hallelujah ének versszakaival válaszolhatok: „Égi Atyám, Hozzád vágyik a lelkem! / Égi Atyám, Hozzád, hogy közeledjem? / Tőled elhajoltam, háládatlan voltam, / Sok jóságodért én sok bűt okoztam. / Égi Atyám, Isten, mennyei Felség, / Nincsen ember, nincsen, ki ne vétkeznék, / De ki Hozzád megtért s Tőled kegyelmet kért, / Elfedezéd bűnét Egyetlenedért. / Égi Atyám, lásd, ím, fáj a lel-
kemnek, / Szemem csator-

náin könnyek peregnek: / Kér szívem s a könny is, bűneimen könnyíts, / Engedj közeledbe könnyek között is. / Égi Atyám, én meg fogadást teszek, / Hogy ezután Néked hű szolgád leszek, / S úgy szeretlek itt, mint megváltotthoz illik, / Megtérő lélekkel áldalak mindig”.

Szenczi László

(Elhangzott szeptember 23-án a szekszárdi református templomban, a biznyságtétevő 90. születésnapja alkalmából.)

Szenczi László feleségével a komáromi Timóteus-ház átadóján.

munkban. Felkeresem őket a rendelőintézetben, a kórházi laborban, és mindig adok a nővéreknek, orvosoknak evangélikai anyagokat, biznyságtételeket, evangéliumi verseket. A piacra is azért megyek a legtöbbször, hogy a magammal vitt igei üzeneteket átadhassam vágyakozó testvéreimnek.

A láthatatlan imaközösség keretében ma már szinte rendszeres a kapcsolatunk debreceni, hajdúszoboszlói és sok más városban lévő testvérünkkel.

2007. szeptember 9-én volt tanítványaimmal az 50 éves érettségi találkozónk,

A napi híreket figyelve az ember ledöbben, hogy mennyi tragédiával kell megküzdenie az emberiségnek. Háborúk, földrengések, cunamik, hurrikánok, terrortámadások, járványos betegségek, légi balesetek, családi erőszak, agresszivitás és sorolhatnánk tovább.

Sok értelmes, gondolkodó ember felteszi magának a kérdést, hogy miért is van mindez, miért természetes velejárója ez az emberi létformának. Ha létezik egy jószágos Isten, akkor miért is engedi meg mindezt? A könyv írója a bevezetőben így fogalmaz: „Nincs az a pénz, hatalom és előrelátás, amelynek révén megelőzhető lenne szeretteink elvesztése, egy súlyos betegség, egy barát árulása, az anyagi csőd vagy egyéb problémák és nehézségek. Az emberi élet végzetesen sérülékeny, s oly erők befolyásolják, amelyek fölött nincs hatalmunk. Az élet tragédia!”

A szerző az egész művében a szenvedés tüzes kemencéje bibliai metaforát használja. A tűz a Bibliában a fájdalom, a próbatétel és a kín jelképe. A kemencében nagy a forróság és ezáltal nagy is a veszély, hogy megégünk benne, de ha jól kezeljük az adott helyzetet, akkor jól is kijöhetünk belőle. Az író ezzel kapcsolatban így fogalmaz: „A kemencébe jól behelyezett anyag

átalakul, megtisztul, nemesebbé, sőt szebbé válik. Különös megközelítése ez a szenvedésnek: ha hittel fogadjuk és viseljük el, végül mindenképpen jobba, erősebbé, nemesebbé és örömtelibbé válunk általa. A szenvedés tehát valamiképpen képes önmaga ellen fordítani a rosszat. Képes megüjítsani a gonoszság pusztító szándékait, fényt és életet teremteni a sötétségből és a halálból”.

A könyvet az író három részre osztja. Az elsőben filozófiai elemzést tart a rosszról, a gonoszról és a szenvedésről. Áttekinti benne a régi letűnt kultúrák értelmezéseit a szenvedéssel kapcsolatban. A második rész praktikusabb. Ebben a részben az író a Biblia fényében ecseteli a szenvedés mibenlétét. A harmadik rész a legpragmatikusabb. Itt már konkrét, megtörtént példák mutatja be, hogy lehet a tűzpróbákban Isten segítségével átmenni. „Mikor vizen mész át, veled vagyok... ha tűzben jársz, nem égsz meg” (Ézs 43,2). „Jézus Krisztus személyében Isten ugyanolyan valóságosan megtapasztalja az égető fájdalmat, mint mi magunk. A valóságos Isten velünk van, aki szeretettel és megértéssel kíséri át bennünket a gyötrelmeinkben. Az égő kemencébe veti magát, hogy a lángok között hozzá fordulhassunk, s elhiggyük, hogy nem emészt fel a

tűz – sőt nemesebbé és tisztábbá válunk általa.”

Szmrecsányi Csaba

(Harmat Kiadó, Budapest – Koinónia, Kolozsvár, 2016)

Feladvány

Dániel próféta elmondása szerint miért dobták a három férfit a tüzes kemencébe?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **november 15-ig** juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386** vagy **ksz@reformata.sk**). A helyes választ beküldők közül hárman ajándék könyvet kapnak.

A július–augusztusi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt írták, hogy Gedeon éppen búzát csépelet a prэшázban, amikor megjelent számára az Úr angyala.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, a Harmat Kiadó jóvoltából hárman részesülnek könyvjutalomban, mégpedig **Kálmán Nóra** (Jablunca), **Révész Emma** (Iske) és **Szabó Erzsébet** (Őrsújfalu).

Mindhárman a gyermekrovatban bemutatott *Hová tűnt a cseresznyefa, nagyapa?* című könyvet kapják ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

FELTETTÜK A KÉRDÉST

Ön szerint mi a missziós munka legfőbb része?

Egyetlen szóval: az életmentés, ami Krisztus követőjeként számomra azt jelenti, hogy: igyekszem a környezetemet érdeklődővé és fogékonyra tenni Jézus Krisztus, és az Ő evangéliuma iránt. Tudatosítom: Jézus engem is megszabadított a bűntől, az örök halálból. Alkalmatlanságom ellenére az Ő kegyelme, szeretete jogosít fel, hogy missziót végezzek, mi-

közben tudom, hogy a misszió nem program, hanem állapot! Ehhez kérem a Szentlélek vezetését. E nélkül minden missziós törekvés zsákutca, legyen az bárminemű szép egyházi kezdeményezés. Ha tapasztalom, hogy valaki már fogékony, kérdez, keres, miközben emberileg lehetetlen bűntörte és megkötöttségei vannak, örömmel mozgósítok egy-egy hiteles, példaadó életet élő testvért a közös imádkozásra, böjtölésre. Aztán elengedhetetlen, hogy „az egyik koldus elmondja a másiknak, hol osztnak kenyeret”, vagyis fontos olyan alkalmakat szervezni, ahol a megtért laikusok, testvérek egymás előtt bizonyosságot tehetnek személyes találkozás, gyülekezeti nap, bibliaóra, evangelizáció alkalmával. Mindezt pedig nem magasröptű, kánaáni nyelvezzel, hanem – ahogy Cseri Kálmán mondta – „úgy kell mondani, hogy mindenki megértse”.

Vámos Béla, Felsőpatony református lelkipásztor

A felismerés, hogy ez a munka Istené. Hogy a tervének része vagy, nem te vagy a kezdőpont, nem a magad szolgálatát végzed a magad erejéből, hanem Isten országát építed az Ő kegyelméből. Az „Úr bennem és én az Úrban” még nem elég! Úgy lesz kerek egész a két nagy parancsolat, ha tudatosítod: *a tőlem hozzád vezető út, Rajta keresztül vezet*. Az Istennel való élés, a vele való közösség teszi a szolgáló számára áldássá a szolgálatot, és teszi őt áldottá az Úr mások számára. A missziós munka egyik legfőbb része az imádság, az élő kapcsolat, a Vele való közösség és az, hogy tudjam, nem vagyok több annál, akihez megyek. Nem vagyok se szebb, se jobb, nem érek többet: ez az alázat. De kellenek a szolgatársak, kell a kitartás, a befogadó egyház, kellenek a nyitott gyülekezetek, kellenek az anyagi javak, kell az adakozás, a támogatás, a segítő kezek, de a legfőbb rész a legfőbb jó: Isten, mert szeretet nélkül csak magamutogatás, öntömjénezés, feszítválozás a missziós munka. Kell-e szervezetbe tömörülnie? Egészséges esetben nem, mert a specializálódás (pl. cigány-misszió), már szegregál, és miért is lenne rá szükség, ha mindig, bárki felé tudnánk szeretettel és elfogadással szolgálni?!

Tóth Zsuzsanna, cigánymissziós referens

„Nem az a fontos, amit lát az ember. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Úr azt nézi, ami a szívben van” (1Sám 16,7). Az idézet nem A kis hercegből való, hanem az Ószövetségből, és kb. 2900 éves. Nem az a fontos, amit lát az ember. Ami a gyerekeinkből szem előtt van – ahogy viselkednek, ahogy kinéznek, ahogy beszélnek – az mind felszíni jelenség. Tünet, amiből következtetni tudunk az állapotukra. De ami igazán lényeges, az belül zajlik, az indítékok helyszínén, a „szívben”.

A növény a gyökerein keresztül kötődik a talajba, ahol vizet és táplálékot talál. Az Újszövetségből tudjuk, hogy az ember „szívét”, lelki épségét az óvja meg, ha mélyen beleygőkezik Krisztusba: „Mélyen gyökerezettek bele Krisztusba — ő legyen az a szilárd alap, amelyre az életetek felépül!” (Kol 2,7).

A gyerekeknek először az értük felelős felnőttekbe kellene beleygőkeznük. A kötődésük „gyökerein” keresztül kellene

kai kontaktus minden további kötődési forma alapja. Korunk egyik újdonsága a kötődés technológiája: feltaláltuk, hogy lehetünk éjjel-nappal kontaktusban bárkivel, aki számít. Először a telefon könynyitette meg a közelség nélküli kontaktust. Ma már magunknál hordjuk a mobilunkat. A kötődés az a hajtóerő bennünk, ami miatt el akarjuk érni egymást. De annyira eluralkodott ez a virtuális kapcsolódási forma, hogy a legtöbb felkelés után először az üzeneteiket nézik meg. Első a kontaktus. Csak utána reggeliznek. És aztán csodálkozunk, hogy amikor a gyerekeink rászabadulnak az elektronikus kapcsolattartásra, akkor függővé válnak. A kapcsolódás terén még éretlen gyerekek nem tudnak uralkodni magukon, ha mindig a kezük ügyében van egy eszköz, amelyen bármikor érintkezésbe léphetnek egymással.

Ez volt a kapcsolódás legegyszerűbb módja: kötődés az érzékszerveken keresztül. Arról szól, hogy minden áron kontak-

kor a gyerekeink utánoznak minket. Oda kell figyelni, milyen szavakat használunk, mert a gyerekeink mindent kimondanak. Miközben együtt vagyunk, figyelnek és másolnak; azzal foglalkoznak, hogy hasonlításnak hozzájuk. Így tanulnak meg a nyelvünkön beszélni. Mi a nyelvtanulás titka? Nagyon egyszerű. Úgy beszélünk, mint azok, akikhez kötődünk. Utánzással tanuljuk a nyelvet – hogy olyanok legyünk, mint azok, akikhez közelebb akarunk kerülni. Ha ezt megértjük, a pedagógiánk is megváltozik.

Miért csökkent drasztikusan az elmúlt évtizedekben a serdülők szókincse és szövegértése? Mert a gyerekek annak a beszédét veszik át, attól tanulják meg a nyelvet, akit tájékozási pontnak tekintenek, mert hasonlítani szeretnének hozzá. És a nyelv a gondolkodás alapja. Ha egymáshoz kötődnek, hogy fognak beszélni és gondolkodni? Ahogy a társaik. Akkor pedig semmi nem indítja őket a fejlődés irányába. Az előző generáció kultúráját kellene előbb átvenniük (ezért járattuk őket iskolába), hogy azután ők is hozzátegyék a saját gyümölcsöket. De a tanulás nem megy parancsszóra. A gyerekek azokhoz próbálnak hasonlítani, akikhez kötődnek. A hasonlóság útján való kötődés már a második életévben működik, de a kapcsolatkézség fejlődésének ez még mindig csak a kezdete.

Kötődés az ÖSSZETARTOZÁS és a LOJALITÁS útján

Mire a gyerek a harmadik évébe lép, úgy akar közel kerülni, hogy minél inkább kiséjűt. Az én anyukám! Nem állhat közénk senki és semmi! Különösen nem az a kis jövevény, aki csak most érkezett, üvölt és bűdös, mégis mindenki körülötte ugrál. Az én anyukám senki másé nem lehet! Ha nem lehet olyan, mint Anya és Apa, akkor legalább szeretne velük összetartozni.

A hároméves – és az ő szintjén rekedt felnőtt – értékítéletét az határozza meg, hogy kihez tartozik. Azon még nem gondolkodik, hogy mi a helyes és mi a helytelen. Amire a szeretett személy rábólint, arra ő is rábólint. Azt fogadja el, amit az övéi mondanak, ami pedig ettől eltér, azt elutasítja.

A hároméves kiáll azok mellett, akikhez kötődik, mások ellenében is: ez a lojalitás. Sok kamasz ezért nem szól, ha a társa veszélyes dolgokat próbálgat. Akinek a sze-

(Folytatás a 7. oldalon)

A fizikai kontaktus minden további kötődési forma alapja.

magukba szívniuk az érett fejlődéshez szükséges lelki-szellemi tápanyagokat. Ezért olyan fontosak a kötődés gyökerei a nevelésben!

A kapcsolatkézség kialakulásának hat fejlődési szakasza van. Az alábbi írásban az első három szakaszt mutatom be:

Kötődés az érzékszervek útján: TESTKÖZEL, fizikai kontaktus

Azokhoz, akikhez kötődünk, szívesen vagyunk az érzékszerveinkkel is érzékelhető közelségben: szívesen látjuk, halljuk, tapintjuk és szagoljuk őket. Már az újszülött is addig keres a szemével, amíg meg nem látja anyja arcát és szemét. Anya tekintete jelent számára az első biztos bázist. A fizi-

tusban akarunk lenni egymással. Az első életévben ez az egyetlen mód, ahogy a kisbaba kötődni tud. Mindennek az alapja, de csak az első foka a kapcsolatkézség hat fejlődési szakaszának.

Kötődés a HASONLÓSÁG, az utánzás útján

A második életévben, amikor a kicsi már önállóan tud helyet változtatni, a kapcsolódás új módja bukkan fel: a hasonlóság (utánzás) útján való kötődés. A kis totyogó figyelmét mindennél jobban leköti, hogy olyan legyen, mint azok, akikhez kötődik.

Ha egy szuperhőshöz kötődik, akkor a szuperhőst utánozza. Ha Apához, akkor őt kezdi utánozni. Néha egész kínos, ami-

A kapcsolatkészség fejlődésének szakaszai

(Befejezés a 6. oldalról)

mében a jó kapcsolat a lojalitással egyenlő, az nem árulja el, mit tesz a barátja, akkor sem, ha ezzel menthetné meg. Aki így kötődik, az hajlamos gondolkodás nélkül engedelmeskedni azoknak, akikkel összetartozik.

A „törzsi” gondolkodás jellemző a háromévesekre: vagyunk mi, és vannak a mások. A mieink a jók, a mások pedig a rosszak. Az a legjobb ország, amelyikben mi születünk, és az a legjobb csapat, amelyiknek mi drukkolunk. Ez a mentalitás az oka, hogy mérkőzés után az ellenfelek drukkei ripityára verik egymást, és ez van a szélsőséges nacionalizmus hátterében is. Megrekedtek a háromévesek szintjén. Emberek emiatt képesek faji, vallási, nemzeti vagy politikai hovatartozás alapján, és bármilyen csoportba tartozás vagy nem tartozás alapján szeretni vagy gyűlölni egymást. A

kötődés erői néha egészen sötét formában mutatkoznak meg, de ezek is a kötődő ösztön termékei. Ha a fejlődése félúton megreked, ijesztő dolgokat produkál.

Koruktól függetlenül a kötődésnek csak ezen az első három szintjén élnek meg a kapcsolataikat azok a gyerekek, akik az értük felelős felnőttek helyett egymáshoz kötődnek. Együtt akarnak lenni: minden eszközzel keresik a kontaktust, és amikor csak tehetik, egymással lógnak. Utánozzák egymást: egymás stílusában járnak és beszélnek. Összetartanak: nem árulják el egymást, igazat adnak egymásnak, kiállnak egymásért...

A hároméves nevelését viszont megkönnyíti, ha kicsi szívének minden szenvedélyével egyet akar érteni velünk, csak azért, mert hozzánk tartozik. Az önkéntes engedelmeség külön ösztökélés nélkül hullik az ölkünkbe ilyenkor – persze, csak ha mi

vagyunk azok, akihez a gyerekekünk kötődik.

Kétéves korában még egyetlen porcikája sem vágyott engedelmessegre. A dackorszak idején a jó kapcsolat még nem ösztönzi engedelmessegre a gyerekeket. Az egy- és kétéves csak hozzád akar bújni, és csak olyan akar lenni, mint te. Az engedelmeség megszületésére várnod kell. Aki ezt nem tudja, szorgalmasan fenyíti a dacos kétévesét, pedig csak a kapcsolatot kellene táplálni, és meg kellene várni, hogy megjelenjen a kötődés zöld kis gyümölcskezdeménye: a belülről fakadó engedelmeség hároméves kor tájékán.

Amikor a fejlődés feltételei adottak, a kötődés gyökerei tovább fejlődnek a mélyebb kapcsolódási formák irányába.

Brouwer Pálhegyi Krisztina

(A szerző engedélyével: krisztamami.wordpress.com)

A keresztyén ember egyik alapvető kérdése, hogy milyen a jó istenkép, mekkora az ellentét, mely a valóság és a kép, az objektív és a szubjektív elképzelés között van, mert az erőteljesen befolyásolja az egyén valamennyi kapcsolatrendszerét. Tudnunk kell, hogy a szubjektív istenkép erőteljesen érzelmi töltetű belső kép, mely mindenkor az egészséges, vagy torz anyai-illetve apai kép kivetülése. Mindezt tovább bonyolíthatja az egyházi személyek hatására kialakult istenkép is.

Számtalanszor kiderült, hogy önismerteti, kapcsolati, életvezetési problémák hátterében számtalan esetben istenképi torzulás, sérülés áll. Nevezhetjük ezt csendes és észrevétlen járványnak, népbetegségnek, mely alattomosan szüremkedik be mind az egyének, mind pedig a közösségek életébe. Kora gyermekkori tapasztalatok, ún. hitre való nevelés által okozott sérülések, torz istenképpel rendelkező szerzők könyvei, istenképi terheltségű énekszövegek, imádságok inkább rombolnak és erős irritációt váltanak ki a lelkekben, mintsem vonzóvá tennék az Istennel a kapcsolatot. Nem csoda, ha emiatt nem működik ez a kapcsolat, s így evidens, hogy a másokkal való kapcsolat sem működik, sőt, az egyének az önmagához való viszonyulása is nehezen vánszorog, a szeretetkapcsolatok erős bénultsága figyelhető meg.

Szomorú tény, hogy az ateizmus egyik kiváltó oka lehet a bizonyos egyházi személyek és struktúrák által sugallt torz istenkép, melynek életnehezítő és neurotizáló, életidegen hatása miatt sokan elutasítják

A láthatatlan Isten képe: Jézus

Istent. A Jézus-kép közvetítésének elhanyagolása, az evangéliumi üzenetek meghamisítása, vagy egyéb egészséges, biblikus értelemben vett alapigazságok torzulása erősen eltakarták s nem föltárták Isten igazi arcát. Mindez tény, mellyel őszintén szembesülnünk kell. Meg kell vizsgálnunk önmagunkat s a bizonyosságtételeink által közvetített istenképünket. Vádoló sértődöttségünkben ki kell vonulnunk, s be kell hozni az objektív és valódi istenkép hirdetését. A „büntetőbíró” istenképe helyett (aki a félelemkeltés és rettegést jelentő istenkép) Jézust, aki az ingyenes és feltétel nélküli szeretetnek, az élet igénlésének és akarásának, a kötődés biztonságát nyújtó tapasztalatnak az Istene. Egy zsarnok és szigorú, perfekcionista „főellenőr” istenképe helyett, aki sértődékeny és kiszámíthatatlanul raplis minden baklövés, vétek, elcsúszás láttán, akit szüntelenül ki kell engesztelni, s meg kell neki felelni. Vagy a „vérszomjas szadista” istenkép helyett, aki szüntelen lelkiismeret-furdalást okoz és érzéketlen minden gyengeség láttán. Vagy a „könyvelő behajtó” istenkép helyett, aki húzza a strigulákat, azokat számon tartja, hogy majd a számlát egyszer benyújtja, s a lelket kényszermunkatáborban tartja törvényei, szabályrendeletei és előírásai által. Lelketlenül száraz, akitől az embernek az életkedve is elmegy.

A XXI. századi ember számára pedig a legnagyobb kísértést a „teljesítményelváró, feltételekkel szerető” isten képe jelenti. Sze-

retlek ha..., és ha nem teljesítesz, megvonom a szeretetemet, mert a teljesítmény adja meg az értékedet. Ezzel az istenséggel ambivalens és szorongásos kapcsolatot lehet kialakítani, aki addig mustrálja az embert, míg az valamilyen teljesítménnyel letesz a lába elé, amit ő egy pillantással jutalmaz, hogy aztán újra elnézzon a feje fölött.

Lássuk meg végre, hogy milyen az evangéliumi istenkép: nem tud nem szeretni! Végtelen! Végtelen a szeretete is, határtalan, feltétel nélküli! Őt nem az ember vétkei érdeklik, hanem ő maga, a lelke, a szíve, az őszintesége, az elesettsége, a gyógyulásra szorultsága, a nyomorúsága, az összetörtsége, a lénye. Ez Isten érdeke és célja. Bár a téves nézeteinkre, tetteinkre, céltévesztéseinkre és hozzáállásunkra kimondhatja, hogy helytelen és változásra szorul, a személytől azonban soha nem vonja meg szeretetét. A változtatás jogát is teljes mértékben önmagának tartja fenn, s nem ad ostort a kezünkbe, és az aktivizmus eretnekségével átítatott buzgó, gyomláló kezünket is lefogja. A szeretettség tudatában kell élnünk, hogy könnyebben éljünk, biztonságérzettel kell, eltöltsön, s bizalommal a Jézusban tökéletesen megismert, s számunkra feltárukló Isten, aki a gyógyító valóság. Keressük naponta Jézusban az Ő arcát, hogy személye, lénye és valósága által a környezetünk rajtunk is meglássa a jó Isten sugarainak fényét.

Drenkó Zoltán

A szinte áttekinthetetlenül gazdag téma megértéséhez szükségesnek tartom visszapillantani a megelőző néhány század szellemi, lelki és társadalmi élet folyamataira, a fejlődés mozgalmas és izgalmas jelenségeire.

De bármennyire is fölöslegesnek látszik, magát a reformáció fogalmát sem árt tisztázni, különösen a ma elterjedt, különböző mozgalmak által beszűkítő, kisajátító fogalomértelmezés időszakában. Jó példa erre az 1989-es fordulat utáni eset, amikor Pozsonyból felszólították püspöki hivatalunkat, hogy adjunk magyarázatot arra, miért és mióta nevezik egyházunkat reformátusnak, mert korábban ev. ref. egyháznak hívták. Ezek szerint a református egyház nem lehet jogutódja a korábban bejegyzettnek, s ráadásul a szlovákból lefordított kifejezés magyarul reformáltat jelent, nem reformátust. Reformpártokról tudott az illető hivatal, de másról nem. Erről, talán ennyi is elegendő.

A kezdetek

A nyugati keresztyénség talaján jelentkező reformmozgalmakról már a 11–12. századtól kezdve beszélhetünk. Ilyenek voltak például az első kolostorokból kiinduló citeauxi reformok, amelyek azonban meddők maradtak, mert „a rossznak nem a gyökerét, csupán a jeleit igyekeztek gyógyítani”. A születendő egyházi intézmények reformizmusának útját állta az egyház lélektelen institucionalizálódása. Ennek ellenére különböző formákban és helyeken mutatkozni kezdtek a keresztyénség eredeti életfelfogásához való visszatérés óhajának jelei: az apostoli életmód utánzása, például a vándorprédikatori életforma, a szóban és tettben testet öltő testvériség, a regulákkal, fegyelmezettséggel egybefogott, rendezett (rendi) közösségi élet, a nem papi tevékenység hangsúlyozása, és a Szentlélek hatékony munkájába vetett hit, amelyről az evangéliumok szólnak. Az az ellenállás, amellyel az „evangélizmus” sokarcú mozgalma találkozott, arra utal, hogy az intézményesített egyházat legérzékenyebb és legkevésbé védelmezett pontjain érintette.

Az egyház inkvizícióval akarta ártalmatlanná tenni a mozgalmat (gondoljunk a katharosok elleni hadjáratokra). A középkori egyház helytelen igyekezete hosz-

szú időre csaknem teljes sikerrel járt. A kolduló rendek – dominikánusok és ferencesek – azonban eredményesen folytatták a Bibliára alapozott munkájukat, lelki, szellemi tevékenységüket.

Majd megjelentek az ún. előreformátorok: Peter Vald, John Wiclef és Jan Hus. A rendek és az előreformátorok világos teológiai, liturgiai igénye: az igazság érvényesítése, a Biblia központba helyezése, az egyház gyakorlati követelménye erőteljesen befolyásolta a közgondolkodást és a keresztyének magatartását. Mi több, a templomépítészetre is hatással volt. Például a kolduló rendek nagy hangsúlyt fektettek a tanításra és az ige hirdetésére, magyarázására, ezért építettek ún. világos, egyhajós csarnoktemplomokat. Részben azért, hogy sokan beférjenek, részben azért, hogy a tanítóprédikátor és a gyülekezet tagjai között közvetlen vizuális kapcsolat jöjjön létre.

A magyar múlt első előreformátorai

Magyar vonatkozásban elsősorban a kolduló rendek tagjai voltak azok, akik a 15. és 16. század fordulóján nagy hatást fejtettek ki az elfásult, lélektelenné váló egyházra. Temesvári Pelbárt, kiváló teológusprédikátor, akár magyar előreformátornak is tekinthető. Latin nyelven írt könyvei egész sorát többször is kiadták Nyugat-Európa egyetemei. A huszitizmus szellemi hatását is meg kell említenünk a reformáció talajának mintegy előkészítőjeként. Igaz, hogy hatása az előbbiekhöz képest szűkebb területre, a Felvidék nyugati és főleg középső részére korlátozódott, de a kutatások eredménye alapján indokolt számolni vele. Gömör-Kishont vármegyében máig emlegetik az ún. huszita templomokat. Ilyenek ugyan nem voltak, nem is lehettek, mert Csehországban sem ismernek ilyen templomtípust.

A harcosok általában nem építkeztek, de a huszita kelyhesek tanai az igazság fontosságáról és a két jegy alatti úrvacsorai közösségről ismertté váltak az általuk uralt térségben. Gyakorlati okoknál fogva megváltoztatták a templom belső elrendezését. Államalapító királyunk, István rendelkezése alapján felépített kora gótikus falusi templomainkat, amelyek a hegyek között sűrűbben épültek, mint másutt, a huszita harcosok rendre kiűritették, és alkalmassá tették a két jegy

alatti úrvacsorás istentiszteletek tartására.

A török, mint segítség

Negyedik okként meg kell, említsük a törökök elnéző magatartását a reformáció tanait terjesztőkkel szemben. Feltétlenül nem az érdektelenség miatt, inkább taktikai megfontolásból maradtak passzívak. A reformáció tanainak terjesztésében főleg a Nyugat gyengítését, egyességének bomlasztását látták. Valójában azonban magatartásukkal akarva-akaratlanul, a reformáció magyarországi terjedését segítették.

A reformáció gyors terjedését további, más természetű ok is előnyösen befolyásolhatta: a Szentírás reményt keltő üzenete az ország akkori áldatlan helyzetében, a magyar lélek nyitottsága, a prédikált ige iránti befogadó készsége, általa a talpra állás lehetőségének a felcsillanása. A peregrináció hazatérő diákjainak friss ismeretei, a humanizmus és a reformáció tanainak meghonosítása és terjesztése. De valószínűleg hozzájárultak az élénk kereskedelmi kapcsolatok képviselői is, akik nemcsak a különböző árukat, hanem az új tanokat is magukkal hozták.

Egyéb hatások

Bizonyára rendkívüli hatással bírt a magyar reformátorok – Dévai Bíró Mátyás, Sztárai Mihály, Szegedi Kis István, Huszár Gál, később a kálvini irányzatú reformáció képviselői: Méliusz Juhász Péter, Szegedi Gergely, a bibliafordító Károlyi Gáspár, Szenczi Molnár Albert és mások anyanyelvű prédikálása és lelki-gondozása, nem kevésbé a létesülő könyvnyomdák működése, a fontos hitépítő írások, majd ima- és énekeskönyvek megjelenítése, az egyház megszervezése. Mindezek együttes hatása siettetette a reformáció tanainak terjedését. Sok főúr reformációt pártoló magatartása, a szaporodó ének- és dalkincs terjesztése, a hitélet fokozatos elmélyülése, az elveszített mohácsi csata ellenére a belső, lelki szabadság megtapasztalása, megízlelése, amely mindmáig minden talpra állás és megmaradás fontos fundamentuma, hozzájárult a reformáció sikeréhez. A római katolikus Illyés Gyula helyesen látta és ítélte meg a reformáció jelentőségét egész nemzetünk szempontjából, *A reformáció genfi emlékműve előtt* című híres versében (Folytatás a 9. oldalon)

A reformáció jelentősége a magyarság életében

(Befejezés a 8. oldalról)
a következőket írta: „Hiszed, hogy volna olyan-amilyen magyarság, ha nincs – Kálvin? Nem hiszem.”

Az iskolák jelentősége

Nem feledkezhettünk meg az iskolák jelentőségéről sem. Az akkori viszonyok és szűkös lehetőségek, az ország három részre szakítása ellenére Rozsnyón tíz évvel Luther fellépését követően már egyházi iskolát nyitnak, és gyors tempóban továbbiak nyílnak országszerte. A reformátorok nagyon fontosnak tartották a művelődés ügyét. Ebben a vonatkozásban meg kell, hogy jegyezzük, a reformáció hamarosan komoly hatást gyakorolt a római katolikus egyházra, amely a protestánsok iskolaépítő igyekezetét látva hamar felismerte, mennyire fontos iskolákat alapítani az egyház jövője szempontjából.

Különösen Loyolai Ignác fellépése, illetve a jezsuita rend megalapítása után kiváló iskolák egész sorát hozta létre a magyarországi római katolikus egyház. Ennek jelentősége századokra kihatott az egész ország további sorsára. De a reformációnak köszönhetően jöttek létre a hí-

res református iskolák és főiskolák Debrecenben, Pápán, Sárospatakon, Nagynyeden és fokozatosan másutt is. A reformációnak köszönhetően lett Bocskai Istvánunk, Bethlen Gáborunk, Rákóczi Györgyünk, Pázmány Péterünk (aki református család sarja volt), Alvinczi Péterünk, Kölcsey Ferencünk, Kossuth Lajosunk és Tisza Istvánunk, hogy a múltból csupán a legkiemelkedőbbek közül nevezek meg néhányat. A névsort, hála Istennek, napjainkig gazdagíthatjuk, költőinkről, íróinkról nem is beszélve.

A bibliafordítások haszna

Túlzás nélkül állítható, hogy a magyar nyelv és nemzet megmaradása szempontjából döntő hatással volt a teljes Biblia magyar nyelvre történt fordítása. Nem csupán azért, mert hatalmasan meggazdagította nyelvünket, hanem azért is, mert Káldi György 15. századi bibliafordítása után, a római katolikus egyház központi fontosságú ügyévé tette az új bibliafordítást.

Nyelvében él a nemzet, állítjuk joggal, de tudjuk, hogy nem csak nyelvén, hanem művészetében, tudományában, egész kultúrájában, erkölcsében, hitében

és jogos reményeiben. A reformáció az élet minden területére kihatva, teljes megújulást szorgalmazott. A semper reformari – pontosabban – a hodie reformari (Cs. L.) az azonnali és állandó reformálódás szükségének elve és szellemisége, reménységünk szerint meghozza az erőteljesebb, és lendületesebb közeledést a magyar keresztyének között. Ők magukhoz emelhetik a sorvadó közömbösöket, jobb esetben a közösséget bomlasztó tagadókat is.

Az egyház Ura elvárja tőlünk, hogy a cél elérésén munkálkodjunk, ami egyben nemzetünk küldetése is az önmagát elvezítő Európában. Ne feledjük, hogy ez mindannyiunk közös érdeke! Egy akaratra jutva képesek leszünk másoknak is jó példát szolgáltatni, határozottabban és eredményesebben fellépni keresztyén és nemzeti érdekeink érvényesítése ügyében.

Kis és nagy közösségeink ébresztése és erősítése, jelenünk és jövőnk, sőt, Európa jövőjének egyik sürgősen teljesítendő fontos feladata. A 16. századi reformáció komoly üzenete ez a 21. század embe-
reinek és országainak.

Erdélyi Géza

A protestáns templomokról

II. József türelmi rendeletének megjelenését követően (1781) addig soha nem látott számban és tempóban épültek fel a protestáns templomok. Ez a fokozott építészeti tevékenység főleg a hívek buzgó adakozásától, anyagi helyzetétől is függően a XVIII. század utolsó negyedében, valamint a XIX. század első és harmadik évtizedében volt nagyon élénk. A templomok építése egyenesen hitvallás értékű tettnek számított. Első fázisában a rendelkezésnek megfelelően torony nélküliek voltak, utcákra vagy terekre nyíló főbejáratok nélkül, sok esetben a települések határain kívül épültek. Térségünkben akkor tűntek fel a többségében fából készült haranglábak.

Némelyikük ma is a népművészet remekének számít (Hubó, Felsővály, Zdychava).

A klasszicizmus korszakában a római és az evangélikus egyház többnyire betartotta az udvari utasításokat és a mintául

szolgáló templomok formáit. A református egyházi építkezés viszont sajátos jelleget mutat, és jól tükrözi egy-egy falusi gyülekezeti közösség tagjainak a szép iránti igényét. Tülnyomó részben téglalap

Felsővály

alaprajzú, egyterű templomok, melyeknek jelentős része festett deszka-, illetve fakazettás síkmennyezettel volt lefedve. Érdekesnek számít, hogy a boltozatos térfelfedések – építészetileg ez az igényesebb

megoldás – nem a tehetősebb katolikus vagy az evangélikus gyülekezetek templomaiban, hanem a reformátusokéban változatosabb. Míg az előbbieken túlnyomó részben porosz boltozat, addig az utóbbiakban a csehsüveg – és a poroszboltozat mellett, teknő, tükör illetve dongaboltozat

is található. A fakazettás mennyezetek, a faragott, festett szószékek és karzatok a reneszánsz szellemét idézik, s a szép iránti igényről tanúskodnak, a reformáció szelleme elleni vétség nélkül. Egy esetben, a Rozsnyó melletti Barkán, a térfeladás a tetőszerkezetre függesztett, fából ácsolt, vakolattal bevont teknőboltozattal bír.

Végezetül minden jóakarátú embertársunknak a figyelmébe ajánljuk, hogy ma, a széthulló közösségek korában a templom, a Teremtővel és egymással való találkozás kiemelten fontos, integráló helye. Az egyházak kínálta alkalmakkal és lehetőségekkel élnünk kell, ha meg akarunk maradni.

–eg–

Kedves gyerekek, nem tudom, hogy szeretitek-e a történelmet, de én mindenesetre szeretnék nektek bemutatkozni. Lehet, hogy sikerül kitalálnotok, hogy ki vagyok.

Nagyon régen volt, amikor én éltem, és nem gondoltam, hogy cselekedetemnek következményei lesznek. Új egyházat alapítottam, pedig csak a sajátomat szerettem volna megújítani.

Biztos ti is tapasztaltatok már olyat, hogy egy ártatlan kimondott mondat elindul a saját útján. Az én néhány mondatom, amelyekkel csupán párbeszédet kezdeményeztem, felforgatta az egész világot. Azt szerettem volna, ha a művelt teológusok, minden lelkész, püspök – a pápával az élen – elgondolkodtak volna azon, hogy jó-e az, hogy a szentnek gondolt emberek jó cselekedeteit és elszenvedett halálukat az egyház eladja az embereknek, akik azután azt hiszik, ezáltal a bűneiktől szabadultak.

Úgy működött ez, mint a bankok rendszere. Az egyház úgy tett, mintha speciális bankja lett volna, amelyben ott sorakoztak a csodálatos jó cselekedetek, amelyekre egy egyszerű halandó nem volt képes, és azokat pénzért ki-ki megvehette. A bűnbocsánat megszerzésének volt ez egy módszere: bárki megvehette egy szent ember érdemét.

Sokat tépelődtem ezen, imádkoztam, kérdeztem Istent, valamint Pál apostol, Augusztinus és más bölcsek írásait tanulmányoztam. Amikor a súlyos belső viaskodásomnak az írásos eredményét kiszö-

geltem a templom kapujára (ezt mindenki így csinálta, ha valamit meg akart másokkal vitatni), elindult a lavina. Az emberek olvasták és felolvasták (mert nem mindenki tudott olvasni az én időmben, a lányok nem is járhattak iskolába. Én később azon voltam, hogy járhasanak, mert igazságatlannak tartottam, hogy csak a fiúk jártak. De ugye, nem haragszotok rám ezért?)

Ettől kezdve elkezdtek figyelni arra, hogy mit mondok és írok. Nem volt internetünk, mobilunk, tévénk, rádióink. Ha valaki nem értett velem egyet, akkor leírta egy könyvben, hogy miképp gondolkodik. Én pedig ugyanígy tettem. Hihetetlenül sok könyvet megírtam, a jó Forrásra csatlakoztam rá ugyanis, amihez nem volt szükségem elektromos áramra, kábelekre – olyanok-

ra, ami a ti életeteket befonja. Ezért tudom mondani: dobjátok félre a kábeleket és tegyétek jobba a világot!

Ha ma élnék, bizonyára a tételeimet az interneten tenném közzé. De van egy olyan sanda gyanúm, hogy kevesen vennék észre. A facebookos világban néhány rajongótól kapnék egy-két lájkot, és ez lenne minden. Az én világnélküli világomban forradalmat hívtam elő a kiszö-

gelt mondataimmal. Az én ártatlan tettem egy teljes társadalmat változtatott meg, nem csak az egyházat. Magam sem értettem teljesen és értékeltem mindazt, ami az én őszinte hitemnek, a bibliaitanulmányozásomnak és végtelen imáimnak lett a következménye. Minden nagyon gyorsan történt. Ti már tudatosítanátok, hogy szabadságot és demokráciát hoztak a változások. De én tényleg nem akartam semmi mást, csak őszintén elmondani, hogy a legnagyobb kincsnek tartom Jézus Krisztust, az Ő életét, halálát és feltámadását. Egyedül rá akartam bízni az életemet, és megtenni mindent azért, hogy mindenkinek jobb legyen és művelhessék magukat az emberek. Őszintén kimondtam, hogy Isten előtt mindannyian egyformák vagyunk. Meglepetésemre, nem mindenki osztotta az én lelkesedésemet.

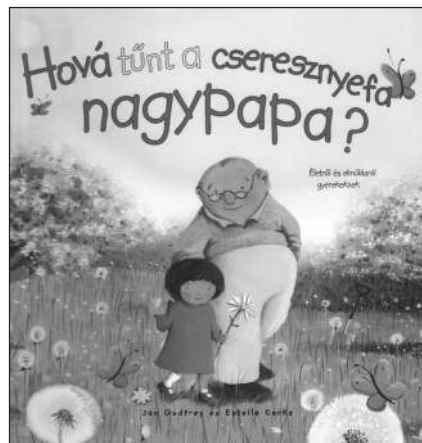
Meglepődve vettem észre, hogy semmi újra nem jöttem rá, hiszen száz évvel korábban már a cseh Ján Hus is beszélt erről. Megégették ezért... Elkezdtem egy kicsit aggódni, hogy vajon egyházam teológusai, püspökei és a pápa hajlandók lesznek-e velem vitatkozni. Nagyon gyorsan rájöttem, hogy nem. Nem tudunk vitatkozni és meghallgatni a másikat, folyamatosan csak hajtogatjuk a magunkét, azt, ami a legjobban megfelel a számunkra. Hiszem és remélem, hogy ti, utánam ötszáz évvel, már jobban álltok ebben az ügyben, hogy köztetek már kulturált és szeretetteljes párbeszéd folyik. Milyen szívesen beszélgetnék veletek! Milyen messze juthattatok ti már ennyi idő alatt!

A szó hatalom! Ezért azt tanácsolom nektek, hogy vigyázzatok a szavaitokkal. Feldúlhatnak tömegeket és a másként gondolkodókat, sok problémát okozhatnak a számotokra. Nekem nagy szerencsém volt, hogy egy nagyon befolyásos ember, Bölcs Frigyes elrejtett engem Wartburg várában, ahol módomban állt lefordítani az Újszövetséget az anyanyelvemre, azaz németre. Amikor ezt tettem, nem is gondoltam, hogy ezzel a tettemmel még a német nyelv fejlődésére is jó hatással leszek. Tudtam, hogy nagyon fontos mindenkinek az anyanyelvén szólni Istenről.

Azt remélem, hogy a ti kábelekkel átszőtt világotokban ezzel már nincs probléma, és mindenkinek azon a nyelven hirdettek Isten szavát, amelyet ért és szeret. Abban is reménykedem, hogy teljes szívvel az Úr Jézus Krisztusra hagyatkoztok és az Ő szeretetével segítetek a másik embert és cselekedeteitekkel pedig a világot teszitek szebbé.

Janette Knežová

Hová tűnt a cseresznyefa, nagypapa?

Az öreg, kivágott cseresznyefa hiánya kapcsán kerekedett beszélgetés a nagypapa és az unoka közt a történetben. Életről és elmúlásról.

Segítségül lehet minden kisgyermeket nevelő felnőttnek, hogy az élet nehéz kérdéseivel szembesülve, legyenek érthető válaszaink gyermekeink, unokáink, tanítványaink számára.

A könyv a közelmúltban a Harmat Kiadó gondozásában jelent meg, az érdeklődők a kiadó honlapján megrendelhetik (<http://harmat.hu>).

A Zsinati Tanács a IX. ülésszakának a 23. ülésén, melyre 2017. szeptember 8-án Jókán került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– A tárgysorozatot – a kiegészített pontokkal együtt – egyhangúlag elfogadta.

– Tartalmilag jóváhagyta a 20. és a 21. ülés jegyzőkönyvét. A 22. ülés jegyzőkönyvének jóváhagyását elnapolta.

– Molnár Árpádnak és Kassai Gyulának a lelki-, családgondozói és hivatás-gondozási szolgálattal kapcsolatosan be-terjesztett javaslatát a Zsinati Tanács nem hagyta jóvá, mindamellett továbbra is fontosnak tartja a szolgálat kiépítését.

– A Györkei Református Egyházköz-ség számára engedélyezi, hogy templomának felújítására összegyűlt gyűjtést szervezzen.

– Hozzájárult Tok Tünde dunaszerda-helyi beosztott lelkész megválasztásá-hoz a Nagysallói Református Egyházköz-ségbe.

– Megköszönte Kovács Nikolettnek, aki egyházunk lelkészjelöltje, hogy írás-ban tájékoztatást adott életének állapo-táról, és felszólította Őt, hogy képesítése hatályban tartása érdekében a törvény-ben előírt módon járjon el.

– Kiss Pálné farnadi lelképásztor a 2017. augusztus 22-én kelt beadványá-ban kérte munkaviszonyának 2017. szeptember 30-i hatállyal történő megszüntetését. Férje, Kiss Pál nagysallói lelki-pásztor 2017. augusztus 31-én 70. élet-évét betöltve nyugállományba vonult, Kiss Pálné (aki már szintén jogosult a nyugdíjra) ezért döntött a szolgálat be-fejezéséről. A Zsinati Tanács – megkö-szönve a lelkésznek eddigi szolgálatát – kö-zös megegyezéssel, 2017. szeptember 30-i hatállyal megszüntette Kiss Pálné munkaviszonyát.

– Úgy határozott, hogy az Európai Egyházak Közösségének Közgyűlésén, melyre 2018. május 31-e és június 6-a közt a szerbiai Újvidéken kerül sor, egy-házunkat Palcsó Attila zsinati tanácsos és egy általa felkért további személy fog-ja képviselni.

– Jóváhagyta a Tompa Mihály Refor-mátus Gimnázium 2016/2017-es tan-évéről szóló jelentést.

– Linda Michalková lelkészjelölt a 2017. szeptember 2-án kelt levelében tá-jékoztatta a Zsinati Tanácsot, hogy ered-ményesen befejezte teológiai tanulmá-nyait a pozsonyi Komenský Egyetem Evangélikus Teológiai Karán. A Zsinati

Tanács Linda Michalková beadványát tu-domásul vette, egyúttal tájékoztatta Őt, hogy amennyiben szeretne szolgálatba lépni, a szükséges lépések felől tájékozód-jon a Zsinati Irodán.

– Peter Korpa segédlelkész a 2017. szeptember 4-én kelt levelében tájéko-ztatta a Zsinati Tanácsot, hogy a 2017. augusztus 21-én abszolvált államvizsgá-jával elvégezte teológiai tanulmányait és így eleget tett a ZST-113/2015-ös számú határozatnak. A Zsinati Tanács tudomá-sul vette, hogy Peter Korpa segédlelkész befejezte teológiai tanulmányait, és úgy döntött, hogy a legközelebbi I. lelkész-képesítő vizsgára behívja őt.

– 2017. október 1-től 2018. március 31-ig esperesi beosztott lelkészként a Gö-möri Református Egyházmegyében al-kalmazza Milen Marcell lelképásztort.

– Nyéky Miklós beosztott lelkész a 2017. augusztus 14-én kelt felterjeszté-sében kérelmezte munkaviszonyának 2017. augusztus 31-ei hatállyal történő megszüntetését. Kérelmét azzal indokol-ta, hogy Budapesten vállalt zenepedagó-gusi állást. A Zsinati Elnökség tudomásul vette, hogy közös megegyezéssel, 2017. augusztus 31-ei hatállyal egyházunk meg-szüntette Nyéky Miklós munkaviszonyát.

– A Zsinati Tanács a reformációs alap-terhére 500 euró támogatást hagy jóvá a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusának a reformáció 500. év-fordulója alkalmából megjelenő CD-jé-nek kiadására.

– Magyarország Reformáció 500 Em-lékbizottsága 2017. október 31-re egész-na-pos reformációs ünnepséget szervez. A Zsinati Tanács buzdítja egyházunk gyülekezeteinek tagjait, hogy minél na-gyobb számban vegyenek részt 2017. ok-tóber 31-én Budapesten a reformációi ünnepségen.

– A Zsinati Tanács újra felkérte a Re-formáció 500 programjait előkészítő bi-zottságot és a Püspöki Hivatalt, hogy 2017. szeptember 30-ig állítsa össze az emlékszinat programját és a meghívot-tak jegyzékét.

– 2017. szeptember 7-én I. lelkészképe-sítő vizsgát tett: Demeter Bence és Vásár-helyi Bálint Márk; II. lelkészképesítő vizsgát tett: Haris Szilárd, Mátyás Éva és Takács Klaudia. A Zsinati Tanács jóvá-hagyta az I. és a II. lelkészképesítő vizs-ga eredményeit, valamint úgy döntött, hogy Haris Szilárd, Mátyás Éva és Takács Klaudia lelképásztoroknak érvényesí-ti teljes lelkési képzésüket.

– Úgy határozott, hogy a reformáció 500. évfordulójára tartandó ünnepi zsi-natnak a perselypénzt a Vajáni Refor-mátus Alapiskolának ítéli oda.

– A Selye János Egyetem Református Teológiai Karának kérelmére a követke-ző oktatók számára adta meg a „meghí-vást az oktatásra” (veniam docendi) a 2017/2018-as tanévre: az SJE RTK pályá-zat útján felvett főállású oktatói: Xeravits Géza György (Ő- és újszövetségi tudomán-nyok tanszéke); Kókai Nagy Viktor (Ő- és újszövetségi tudományok tanszé-ke); Karasszon István (Ő- és újszövet-ségi tudományok tanszéke, tanszékveze-tő); Görözdí Zsolt (Alkalmazott tudomán-nyok tanszéke, tanszékvezető); Bern-hard Kaiser (Rendszeres és gyakorlati teológiai tanszék); Kocsev Miklós (Rend-szeres és gyakorlati teológiai tanszék, tanszékvezető); Pólya Katalin (Rendsze-res és gyakorlati teológiai tanszék); So-mogyi Alfréd (Történeti tudományok tanszéke, tanszékvezető, dékánhelyettes); Lévai Attila (Történeti tudományok tan-széke, dékán); Pap Ferenc (Történeti tu-dományok tanszéke). Százalékos mun-kaviszonyban felvett oktatók: Molnár János (Történeti tudományok tanszéke); Czirfusz Attila (Alkalmazott tudomá-nyok tanszéke); Tanító Péter (Alkalma-zott tudományok tanszéke); Szénási Lilla (Rendszeres és gyakorlati teológiai tan-szék); Kis Jolán (Ő- és újszövetségi tudomán-nyok tanszéke); Süll Kinga (Rendsze-res és gyakorlati teológiai tanszék); Sung-kon Park (Alkalmazott tudományok tan-széke); Németh Mária Magdolna (Alkal-mazott tudományok tanszéke).

– A Zsinati Tanács úgy döntött, hogy a 2018-as évre minimálisan 3000 pél-dányban kívánja kiadni a Bibliaolvasó kalauz kiadványt.

– A Calvin J. Teológiai Akadémia 2017. szeptember 9-én küldött kérelmében a Zsinati Tanács jóváhagyását kéri ahhoz, hogy két kiadványukat – miként koráb-ban is – könyvcsomagok formájában, jel-képes összegért, eljuttathassák egyház-közseink parókiális könyvtárába. A Zsinati Tanács hozzájárult, hogy a Cal-vin J. Teológiai Akadémia által kiadott két kiadvány (Böszörményi István: „Az egyház szemefénye az Oskola” A losonci református gimnázium története és Czin-ke Tímea: „A katekézis nemzetmegtartó ereje a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházban”) tíz eurós szimbolikus áron kiosztásra kerüljenek az egyházköz-segek parókiális könyvtárába.

Kedves Testvérek!

A reformáció 500. évfordulójának évében az Egyházzenei Osztály egy játékot indított, amellyel szeretnénk minél több olvasóban felkelteni a kíváncsiságot énekeink iránt. A vetélkedő kérdései a hazai és a külföldi reformáció zenéjét és annak hatását helyezik a középpontba, a reformátorok és szellemi utódaik életének eseményeire, helyszíneire és műveire kérdezzük rá. Havonta hét kérdésre keresünk választ tíz hónapon keresztül. Célunk, hogy megmutassuk a reformáció ma élő, hitüket énekelve is megvalló utódainak, milyen gazdag kincsünk van, milyen különböző hitvalló élethelyzetekben születtek az énekek, milyen erő van bennük. Vegyük hát kezünkbe az Énekeskönyvet és fedezzük fel (újra) a benne rejlő csodákat! Sok sikert Isten áldásával!

(Minden hónapban három nyertest sorsolunk ki, akik értékes könyvajándékot kapnak. A minden fordulóban helyesen válaszoló közöl kerül ki a fődíj nyertese.)

Bodnár Noémi

A tizedik forduló kérdései

1. Melyik az a zsoltárunk, amelyiknek nyolcvannyalc verse van és ezzel ez a leghosszabb zsoltár?
2. Mi volt a neve a Maróthi György által kiadott első polifonikus, tehát többszólamú énekeskönyvnek?
3. A németországi protestantizmus egyik legnagyobb énekszerzője (1607–1676), többek között ezt a mondatot hagyta örö-

kül egyetlen életben maradt gyermekének: „Summa – imádkozz szorgalmasan, tanulj becsületesen, élj békében, szolgálj őszintén, maradj meg a hitben és hitvalló életben állhatatosan!” Neki köszönhetjük ezeket a dicséreteket: 265., 270., 328., 329., 340., 341., 503. Ki ő?

4. Melyik éneket írta Kecskeméti Vég Mihály az 55. zsoltár alapján? Az ének Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus című műve révén lett közismertté.

5. Mi a polifónia?

a) többszólamúság b) többvallásúság c) embertömeg éneke
6. Mi az a rövid szócska, amely közös a 33., a 40., a 96., a 98., a 144. és a 149. genfi zsoltárban?

7. Kinek a nevét lehet kiolvasni az 57. zsoltár alapján írt 256. dicséret versszakainak a kezdőbetűiből?

A megfejtéseket kérjük, az egyhazzeneijatek@reformata.sk címre küldjék **november 17-ig**.

Az egyházzenei játék augusztusi fordulójának helyes megfejtései: 1. Barát István Dávid Ferenc apósa volt 2. Tokaj 3. c. (gyülekezeti énekeket tartalmazó gyűjtemény) 4. 68. zsoltár 5. Boroszlói kézirat 6. 1585–1647 7. igaz.

A helyes válaszadók közül Berkesi Boglárka zeneszerző, karnagy a következőket sorsolta ki: **Halák Rozália** (Pozsony), **Fülöpnyé Gulyás Erzsébet** (Párkány), **Simon Gábor** (Komárom, Magyarország). A nyerteseknek ezúton is gratulálunk. Ynereményüket, Cseri Kálmán *Sorsfordító imádságok* című könyvét postán küldjük el.

A reformációs zenei játéknak ez volt az utolsó feladványa. Kérjük, hogy a játék kapcsán küldjenek visszajelzést, értékelést az egyhazzeneijatek@reformata.sk címre.

SZUBJEKTÍV

Kerestem egy szót

Napok óta keresek egy szót. Vagy inkább egy kifejezést. Azaz egy kifejező szót. Nyomozok utána, kérdezősködöm az agyamban és emberektől. De nem találom, nem találjuk. Pedig fontos lenne!

Az a tapasztalatom, hogy egyre több a bizonytalan és szorongó ember, aki riadt gyanakvással tekint a másokra, ha kérdeznek tőle valamit. *Mit akar ez valójában? Nem is biztos, hogy azt gondolja, amit mond... Jobb itt figyelni, mert veszélyt érzek! Nem hiszem, hogy csak erről lenne szó, biztos van valami hátsó szándék, érdek.* Vagy

az egyszerű kijelentéseket képesek támasztásnak, célzásnak venni ezek az önmagukban bizonytalanok. Ha azt mondod: szereted, ha a kenyereden vékonyan van a vaj, máris magyarázni kezdik, hogy ők miért kenik vastagon.

De vannak, akik közelében jó lenni, mert ők rendben vannak magukkal. Ők a nem-

hibátlanok, de *úgyjókahogyvannak*. Akik figyelnek magukra, de jut idejük a másikra is. Nem elvonják a figyelmet és leszívják az energiát, hanem töltik a másikat is a jelenlétükkel. Őszinték és jóindulatúak. Nem gyanakvóan hallgatók és csendben elemezgetők, másokat kibeszélők, hanem nyíltan

kérdezők és válaszra kíváncsiak. Akik nem néznek félre, amikor sérelem éri őket, hanem bátran (de mindeközben a másik érzékenységére is figyelve), merik megkérdezni, ha valamit nem értenek, vagy másként gondolnak. Mert miért ne gondolhatná másként? De miért ne gondolhatnám én (te/ő) is másként? (Nem a mindent eltűrő

és minden felett szemet húnnyó beteges toleranciára gondolok!)

Tehát arra jöttem rá (de ez csak az én „rájövetelem”, kérem, hogy ne kezdje el senki úgy érezni, hogy egy általános és kötelező érvényű törvényszerűséget írok le), hogy a régi mondás, a *Ki mint él, úgy ítél* nagyon igaz és bölcs esszencia: a gyanakvó és bizonytalan emberek csak gyanakvóan és bizonytalanul tudnak viselkedni, élni. Pont.

De milyen az az ember, aki ennek az ellenkezője? Na, ezt a kifejezést kerestem, és ma reggel MEGTALÁLTAM! (De persze ezt is szigorúan egyes szám első személyben!) Őnazonos. A *nemhibátlanok*, de *úgyjókahogyvannak* emberek őnazonosak. Jól érzik magukat a bőrükben, rendben van az érzelmi tankjuk, képesek a nyitottságra és nem hiszik magukról, hogy klónozni kellene őket. Ezáltal nem jut eszükbe, hogy egy másik ember másképp gondolkodása/viselkedése az ő gondolkodásuknak és viselkedésüknek a kritikája lenne. Az ő közelségük inspirálóan, megnyugtatóan, erősítően hat. Ők tudnak örülni az örüléssel és sírni a síróval. Áldottak, akik a környezetük számára is áldássá lesznek. Tégy, Uram, áldássá!

Kis Lucia

Minden egy szórólappal kezdődött. A templomba érkezve néhány szórólappal lettem figyelmes. Elvettem egyet, s az istentiszteletre várva elolvastam. Az Emmaus Evangelizációs Közösség szórólapja volt, amelyben lehetőséget kínáltak a gyerekek számára levelező formában ismerkedni Isten Igéjével. Még azon a héten felhívtam a közösség vezetőjét, **Andrássy Zsuzsát**, aki biztatott, hogy fogjunk hozzá a hittanosokkal. Egy év múlva pedig eljöttek Jókáról, hogy megnézzék, kikkel is leveleznek. Megkérdezték, tudnak-e valamiben segíteni. Elmondtam nekik, hogy szeretnénk nyári tábort rendezni a hittanosok részére, de minden erőfeszítésünk ellenére sem jön létre. Erre az volt a válasz, hogy ők egész nyáron táborokat rendeznek, de július első hete még üres, akkor el tudnának jönni Bátkába.

Isten segítségével nemcsak azon a nyáron, hanem tíz éve minden nyáron részesei vagyunk a nyár eleji kis csodának. Az idén ünnepeltünk. 10 évvel ezelőtt kezdtük. Volt tortánk is. A táborkezdő

istentiszteleten örömmel és hálával gondoltunk vissza az elmúlt évekre. A tábor egy olyan alkalom és érték lett a gyülekezetünkben, amelyre mindenki odafigyel, a maga módján önzetlenül támogat, amelyért képesek erőfeszítéseket tenni az emberek. Hisszük, hogy a táborozók mindezalatt ismeretekben gazdagodtak és hitben erősödtek.

Gyurán Ágnes

Konferencia a lelki egészségért

A Felsővályban augusztus 24–27. között tartott konferencián, melyet az SZMPSZ és az Abaúj-tornai egyházmegye szervezett, a tudományok határterületein jártak előadók és résztvevők. *Lélekápolás – lelki egészség* címmel értekeztek a meghívott előadók elég feszes napi programban. Meghívott előadóként igen izgalmas volt a teológia, a mentálhigiéné és a szociológia metszéspontjain szellemi-lelki edzést tartani. A célközönség elsősorban azok a lelkipásztorok, pedagógusok, katechéták, akik naponta alkalmazzák lelkigondozói munkájukban az előadásokban elhangzott tudományos és gyakorlati megoldásokat.

A konferencia missziói erejét a választott vezérige adta, mely szerint az igazi lelkigondozó a Megváltó, aki „*karjára gyűjti a bárányokat, ölébe veszi őket*” (Ézs 40,11). Az Ó- és Újszövetség lelkigondozói példáiból kiindulva vezetett a konferencia a testi-lelki harmónia és diszharmónia pasztorálpszichológiai eszköztáráig. A krízishelyzetben lévő, segítségre szoruló személy találkozása a segítő személlyel semmiben sem hasonlítható a beteg és az orvos

találkozásához, ugyanis csak az a jó segítő, akinek élete már a segítségreszorulás állapotán többször, a felépülés sikerével átment. A segítség alapfeltétele a segítő hitbeli biztonsága, amely magát csak eszköznek tekinti a Gondviselő kezében. A lelkigondozói beszélgetések során a pszichoszomatikus megbetegedések eredetét és szimbolikáját ismerhette meg a résztvevő. Ma már nyilvánvaló a Szentírás által definiált és a tudományos gyógyítás által is felismert igazság, hogy csak az egészséges, aki mind testileg, mind lelkileg betegségmentes. A kölcsönhatás bizonyossága még figyelmesebbé kell tegye a keresztyén embert arra, hogy lelki egészségét és testi gyógyítását mindig párhuzamosságban kell gyakorolnia. Az ok és okozat összefüggése ebben az esetben már nemcsak az új medicina számára világos, hanem lehetőséget ad a segítőnek arra, hogy a gyógyulás reményében a hit területére terelje a páciens. Mindent egybevetve, a három és fél nap alatt a közösség bejárta a lelki egészségesedés lehetséges tudományos és gyakorlati ismereteinek útját.

Áldott legyen az Úr neve a vasárnapi záróeseményért is, melyet a felsővályi erődített templomban tartottunk hálaadó istentisztelettel.

Veres-Kovács Attila

Nagykaposon emléktáblát avattak

A nagykaposi egyházközség augusztus 27-én a gályrabságra ítélt protestáns prédikátorokról és tanítókról emlékezett meg, valamint az őket kiszabadító holland admirálisról, Michiel de Ruyter-ről. Az eseményt jelenlétükkel megtisztelték holland református testvéreink: a ROEC Alapítvány és a Jagstpoel Fonds Alapítvány képviselőit.

Az istentiszteletet az ungi egyházmegye esperese, **Kraus Viktor** tartotta. Az alkalom tiszteletadás volt a holland testvéreknek, akik a gyülekezetek munkáját segítették, támogatták a Református Ifjúsági Központ megépítését és teszik ugyanezt a templom felújítási munkálatainál is. **Csoma László** deregnyői lelkipásztor ismertette

a történelmi helyzetet, amikor a hitükhöz ragaszkodó protestáns prédikátorokat és tanítókat a politikai és egyházi hatalom meghurcolt, megbüntetett. Az istentiszteleten szolgált az Apáti Miklós vegyeskar **Barkó Zsuzsa** vezetésével és a Fabótó citerazenekar **Boczán Ferenc** vezetésével. Az istentisztelet után a Református Ifjúsági Központban leleplezték a Michiel de Ruyter admirális tiszteletére készült emléktáblát. A Cantabile kamarakórus előadásában reformációs énekek szóltak, majd **Üveges Eszter** szavalata hangzott el. Az ünnepséget jelenlétével megtisztelte **Bitay Levente**, Magyarország kassai konzulja is.

A bensőséges hangulatú megemlékezés a helyi gyülekezet tagjai által előkészített szeretetvendégséggel fejeződött be.

Demjén Kovács Erna

A NAGYSALLÓIAK BÚCSÚZTAK

Ünnepélyes istentisztelet keretében búcsúzott el a nagysallói református gyülekezet a nyugdíjba vonuló lelkipásztortól, **Kiss Páltól**, aki 1985-től nemcsak a gyülekezet lelkésze volt, hanem majd tíz éven át a barsi egyházmegye esperese is.

Az igehirdetés után **ifj. Kotora Andrea** szavalata következett, majd **Hőnyi Lajos** kurátor köszöntö meg a lelkipásztort szolgálatát és foglalta össze az elmúlt három évtized eredményeit. **Kotora Marián**, Nagysalló polgármestere fejezte ki háláját Kiss Pál szolgál-

latáért, hogy bekapcsolódott a falu kulturális és ökumenikus életébe, amiért nemrég megkapta a Nagysalló Község Díszpolgára címet. Az alapiskola igazgatója, **Tóth Gábor** hangsúlyozta a református egyház és az iskola szoros és gyümölcsöző együttműködését, s az iskola megmaradásáért folytatott közös küzdelem fontosságát. Kiemelte, ha nincs Kiss Pál, Nagysallóban ma nincs magyar iskola sem.

A búcsúistentisztelet záróakkordjaként a gyülekezet énekkara szolgált, s kívánt áldást a lelkipásztor további életére. Az ünnepi alkalom közös ebédrel ért véget.

Szabó Margaréta

„Istenünk beszéde örökké megmarad”. Ez az ézsaiási ige volt a mottója annak a testvérgyülekezeti találkozásnak, amely az erdélyi Négyfaluban zajlott szeptember 1-je és 4-e között.

A találkozóra az anyaországi Szabadszállás, a délvidéki Pacsér, a kárpátaljai Salánk, a hollandiai Rotterdam és a felvidéki Felsőrás egyházközösségek gondnokai és presbiterei nyertek meghívást. Az alkalom fő pontja a vasárnapi istentisztelet és úrvacsorai közösség volt. A bűnbánati istentiszteletet jelen sorok írója tartotta a Mt 22,11–14 alapján, hangsúlyozva, hogy a menyegzői ruhát Isten adja számunkra a Jézus Krisztus áldozatába vetett hit által. A vasárnapi közösség ünnepi igehirdetője a rotterdami lel-

kipásztor volt, aki angolul szolgált az Ez 37,15–27 alapján: Istennek az ígérete az újszövetség népe számára Jézus Krisztusban lett valósággá, aki azt kérte az Atyától, hogy „mindnyájan egyek legyenek” (Jn 17,11b). Az úrvacsorai közösségben az igei liturgiát a pacséri lelkipásztor végezte, a jegyek kiosztásában a testvérgyülekezetek lelkipásztoraik segítettek.

A mintegy százhusz főt számláló közösség ellátogatott a felsőrákosi gyülekezetbe is, hétfőn reggel pedig a gyülekezetek képviselői igei eligazítás után otthonaik felé indultak. Jó volt újra megélni azt a csodát, hogy tolmács nélkül is értettük egymást. Az elvett jókért Istené legyen a dicsőség!

Tóth László

Egyházmegyei nap Somorján

A pozsonyi egyházmegye a reformáció évfordulója alkalmából megemlékezési napot rendezett szeptember 3-án, melyen képviseltették magukat az egyházmegyébe tartozó gyülekezetek, így több mint nyolcszáz személynek adott helyet a somorjai gyülekezet. Az alkalmat jelenlétével megtisztelte Somorja polgármestere, **Bárdos Gábor**, a helyi Csene Péter Cserkészcsapat és a Veszprémi Református Egyházmegye küldöttsége is.

A hálaadó istentisztelet **Molnár Rudolf** gondnok köszöntésével kezdődött, **Görözd Miklós** lelkipásztor imáját pedig **Fazekas László** püspök köszöntése követte. Az ígét **Somogyi Alfréd** esperes hirdette a Péld 10,1–17 alapján, a bölcs és fedhetetlen élet ösvényén járó ember jellemvonásait állította szembe az ostoba és hűtlen úton járókéval. Az igehirdető felhívta a figyelmet, hogy nem elég hangsúlyozni, hogy reformátusok vagyunk, Isten Igéjét komolyan véve, Őrá hallgatva kell élni az életünket. Legyünk hálásak az ősök tetteiért, merítsünk bátorságot elődeink hitéből, akik még életük árán is kiálltak Isten Igéje mellett, így nyertek meg „mindent”. Akarjunk hittel és hitből élni, Isten előtt igaz emberek lenni! A reformáció ugyanis nem volt, hanem van! – hangzott el az igehirdetésben, ami közös úrvacsorával folytatódott.

Délután az egyházmegye területén működő egyházi iskola és missziós szervezetek, intézmények mutatkoztak be. A sort a Jókán működő Emmaus polgári társulás nyitotta, melyet **András-**

A kárpátaljai testvérek szolgálata az emlékkapu előtt.

sy Zsuzsanna mutatott be, őt az alistáli egyházi iskola igazgatónője, **Édes Enikő**, valamint az iskola diákjai követték. A Madban működő mentőmisszióról annak vezetője, **Sebők János** szólt, a tanyi gyülekezeti házban tevékenykedő munkaterápiás napközis műhelyről pedig **Csik György**. Ezt követően az egyházmegye Kárpátalja Nincs Egyedül Programjának a következő (a Nagy-

beregi Református Líceum tanárai javaslata alapján) kiválasztottjai megkapták a Gulácsy Lajos Ösztöndíjat. Hét gyülekezet kórusa szolgált és zengte Isten dicséretét, majd megtörtént a rajzpályázat kiértékelése.

Bemutatásra került az egyházmegye lelkészeinek prédikációiból szerkesztett könyv, a reformáció évfordulójára készítettett emlékkapu szárnyát alkotó gyülekezeti emléktáblák kiosztásra kerültek, melyen „Az igaz ember hitből él” ige olvasható. A nap méltó befejezéseként hallgathattuk a BorzsaVári zenekar és a KRISZ együttes koncertjét. Bizonyosságaikból és az énekeikből sugárzott az Isten és a haza szeretete. Az ünnepi megemlékezést **György András** helyi lelkipásztor imádsága zárta.

Legyünk mi is olyan bátrak, mint azok az elődeink, akik felismerték Isten szavát, és mertek a hagyományokból és dogmákból kilépni! A reformáció egy folyamat, amit elődeink elkezdtek, de amit ők nem ismertek fel – elhajlásokat, elferdítéseket Isten szavától –, azt nekünk kell helyreállítanunk, visszamenve a forráshoz, a Bibliához. Nem találhatunk ki és gyakorolhatunk jobbat annál, mint amit Jézus és az apostolok tanítottak!

Vámos Éva

EMLÉKTÁBLA, AVAGY NYOMKŐ

Szeptember 3-án ünnepi istentisztelet keretében emlékeztek meg a sajórecskai református, vagyis a „gömöri ferdetornyos” templomban a hívek a reformáció 500. évfordulójáról, amelynek nyomaként emléktáblát is lelepleztek az ünneplők.

Az ünnepség a keleméri és gömörszőlői testvérgyülekezeti tagok, az egyházmegyei elnökség és a gömöri lelkesi kar tagjainak, illetve a kövecsesi, a naprágyi és a sajószentkirályi gyülekezeti körzetből jött vendégek jelenlétében zajlott. A helyi lelkipásztor, jelen sorok írója, igehirdetésében arra hívta fel a figyelmet,

hogy a reformáció számunkra olyan hitvallást hordoz, amely a változó világban a változhatatlan isteni eredetiségre fordítja figyelmünket, éppen ezért, ma ugyanolyan hitbeli alapunk van – egy emléktáblán keresztül is – hitvallásos tanúságot hagynunk az utókorra, mint amilyet ránk hagytak a reformátori korszakból. **Martinovics János** szavát, majd **Bíró Zoltán** gondnok ünnepi beszédét követően megtörtént az emléktábla leleplezése a templomhajójában. Az egyházmegyei vezetőség nevében **Bán Zoltán** egyházmegyei gondnok köszöntötte az egybegyűlteket. A 90. zsol-tár és a nemzeti imádság hangjai után az ünnepség szeretetvendégséggel zárult.

Rákos Loránt

Soli Deo gloria – a magyar reformáció öt évszázada címmel nyílt kiállítás Rozsnyón szeptember 7-én. **Bitay Levente** kaszai konzul elmondta, hogy Magyarország Kormánya segítségével sikerült megszervezni a kiállítást, mivel a reformáció meghatározó szerepet töltött be magyarságunk életében, nyelvünk és kultúránk gazdagodásához vezetett.

Buza Zsolt, rozsnyói lelkipásztor előadásában a címben szereplő három szó jelentéséről elmélkedett. Elmondta, hogy a reformátorok egyedül (soli) indultak el és a hit útjára állva Isten igéjét tartották követendőnek. Hithőseink tudták, hogy Isten-

hez (Deo) tartoznak, és vallották, hogy a mélység mocsarából hozta ki őket. A reformátorok feje fölött nincs glória, minden Istennek köszönhető, az Ő dicsősége (gloria), ereje, áldása mozgatta meg a szíveket. Bennünket is meg kell mozgatnia! 500 év van mögöttünk, azóta hangzik: *Soli Deo gloria*! Egyedül Istené a dicsőség!

Zsapka Attila, Vadkerty Imre és Sipos Dávid megzenésített versek előadásával, valamint **Jónás Csaba** szavalattal méltóképpen emelték az alkalom ünnepélyes hangulatát.

Mixtaj Johanna

500 év 1 nap ünnepe Komáromban

A komáromi egyházmegye a reformáció elindulásának 500., a Magyar Református Egyház megalakulásának 450. és a Komáromi Református Egyházmegye létrejöttének 425. évfordulója alkalmából *500 év 1 nap* címmel szeptember 9-én egyházmegyei napot szervezett Komáromban.

A rendezvény **Fazekas László** püspök köszöntésével vette kezdetét, aki elmondta, hogy feltétlenül szükséges, hogy a reformációnak a tanítása a jelenben is átütő erővel hasson, az igazságot tovább kell adni, mert nagy szükség van a tiszta tanításra. **Szénási Szilárd** esperes a *Jn 7,37* alapján hirdette az ígét. „*Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék*”: lelki szomjúságát így oltotta Luther és Kálvin is, amikor a Szentírást kutatták. A lehetőség nekünk is megvan, hogy Jézus szavát meghallva oda-menjünk hozzá, és csillapítsuk általa a lelki szomjunkt.

A Tiszti Pávilon szabadtéri színpadán ezután a program színes kavalkádja kezdődött: fellépett a negyedi Napsugár kórus, a párkányi Kisbojtár gyermek-néptáncegyüttes, **Korpás Éva** népdalénekes, a hetényi Tábita bábcsoport és **Écsi Gyöngyi**. Kálvin életét a martosi fiatalok hozták közelebb a közönség szívéhez. Bemutatkozott Magyarországról a dadi református énekkar és gyermekkórus, a martosi hagyományörző együttes és **Berkési Alex**.

A református teológia egy-egy előadótermében kapott helyet az elcsendesedésre helyet kínáló imaszoba és a lelki beszélgetésre kialakított „meghallgatlak” terem. Bemutatkozott a Diakóniai Központ és lehetett könyveket is vásárolni. Sor került két könyvbemutatóra is. A *Címerekkel írt történelem* című könyvét ismertette **Pécsi L. Dániel** jelképművész. A könyvbemutatót **Szabó István** lantművész műsora követte. Egy másik

könyvbemutató pedig Hegedűs Sándort, az elfelejtett politikus, aki a Dunántúli Református Egyházkerület főgondnoka is volt – hozta közelebb a hallgatósághoz. Két tárlat is nyílt. Az egyik az egyházunk történetét és szolgálati területeit, a másik a *Reformáció emlékezete* címmel **Millisits Máté** művésztörténész által összeállított anyagot mutatta be.

A délutáni istentiszteleten a *Zsolt 23* alapján hirdette Isten igéjét **Máté László**, dél-komáromi esperes-lelkipásztor. Az igei üzenet után **Czinke Zsolt**, bátorkeszi lelkipásztor, a komáromi egyházmegye főjegyzője szólt a megjelentekhez. Elmondta, hogy a komáromi egyházmegye tanácsa a hármas jubileum al-

kalmából úgy döntött, elkészítteti az egyházmegye címerét és zászlaját. Erre a feladatra Pécsi L. Dánielt kérték fel. A jelképművész ezt követően bemutatta a címet és zászlót, elmagyarázta a hallgatóságnak, hogy melyik jelkép mit jelent.

A délutáni istentisztelet után a kamocsai Laudate kórus, a komáromi Dics-Action zenekar, a perbeti Napraforgó néptáncegyüttes és az ógyallai Belló néptáncegyüttes szórakoztatta a közönséget, majd a Dunamocsról származó **Lajos András** színművész verses előadása következett.

Iski Ibolya

Emlékezés Mács Józsefre

Elment egy hű testvér, akit három gyülekezet mondhatott magáénak: a bátkai, amely szülőhelyének valamint gyermek- és ifjú korának gyülekezete. A pozsonyi, melynek temploma egykori munkahelyéhez, a HÉT című hetilap szerkesztőségéhez volt közel. A harmadik, szeretett hitvesének szülőfaluja, Páskaháza, ahol hosszabb ideig élt és alkotott, valamint a maroknyi gyülekezetben kántorkodott. De még ennél is többet tett. A gyülekezet immár előrement gondnokával, Kőrösi Károly testvérünkkel, Mózesként és Áronként vállatvetve küzdtek a templom megújításáért. Talál ez a hasonlat, mert a földi pusztaságban a közöny és hitetlenség mindent befedő

sivatagi viharával dacolva tették azt, amit tettek. Legyen ezért mindkettőjük emlékezete áldott!

A prózairás tehetségével meáldott testvérünk Páskaházán írta meg, többek közt, az *Adósságtörlesztés* című regényét. Nekünk is van adósságunk, amit törleszteni lehet és kell az igazi református kegyesség, a praxis piétátis gyakorlásával és az ő írói testamentumának olvasásával. Kegyelettel búcsúzik a páskaházai református gyülekezet volt kántorától, a hű testvértől. A miénk is volt, de mindörökké a Feltámadás és az élet Uráé marad!

Hálával búcsúzik e sorok írója is az ígéhirdetésre nagyon odafigyelő atyai jóbaráttól. Nyugodj békében, Jóska bátyám!

Radácsy Károly

Ungi egyházmegyei nap. Szeptember 2-án zajlott az ungi egyházmegye reformációi ünnepe Abarán. Igehirdetéssel Fazekas László püspök szolgált. A rendezvényen került sor a Rómer Flóris Terv keretében felújított iskei református templom ünnepélyes átadására, ahol köszöntőt mondott és a felújított templomot bemutatta Káldi Gyula építész, a Teleki László Alapítvány kuratóriumának tagja.

Lelkészképesítő vizsga. Komáromban szeptember 7-én zajlottak a lelkészképesítő vizsgák.

Zsinati Tanács. Egyházunk Zsinati Tanácsa szeptember 8-án Jókán, a Betlehem Missziós Központban tartotta soron következő ülést.

Csehországi alkalom. Szeptember 10-én a csehországi Ratiborban zajlott a Csehtestvér Evangélikus Egyház reformációi ünnepe, melyen egyházunk nevében köszöntőt mondott Fazekas László püspök. Az alkalmon jelen volt még Fekete Vince főgondnok és Palcsó Attila külügyi tanácsos is.

Tudományos konferencia. Szeptember 12-én és 13-án a Selye János Egyetem Komáromban nemzetközi tudományos konferencia zajlott Érték, minőség és versenyképesség – a 21. század kihívásai címmel. Az előadók sorában ott volt Somogyi Alfréd is, a református teológia történeti tudományok tanszékének a vezetője, dékánhelyettes is, aki a Reformáció egykor és ma címmel tartott előadást.

Tanévnyitó a teológián. Szeptember 14-én egyházunk püspöke, Fazekas László is jelen volt a komáromi Selye János Egyetem tanévnyitó ünnepségén, melynek keretében a szenátus elnöke beiktatta tisztebe az egyetem megválasztott rektorát, Juhász Györgyöt, és megtörtént Lévai Attilának, a Református Teológiai Kar dékánjának a beiktatása is.

Megemlékezés. A reformációra és a Szőnyben otthonra talált felvidéki kitelepítettek emlékező táblát avattak a magyarországi településen szeptember 15-én. Az ünnepségen, melyre a Kecskés László Társaság által indított Dunamenti Református Magyar Napok keretében került sor, jelen volt és beszédet mondott Balog Zoltán miniszter, valamint ígét hirdetett Somogyi Alfréd, a Pozsonyi Református Egyházmegye esperese. Az alkalmat megtisztelte jelenlétével Fazekas László püspök is.

Üjratemetés. Fekete Vince főgondnok képviselte egyházunkat szeptember 16-án, amikor Alsóbodokon ünnepélyes megemlékezés és egyházi szertartás keretében végső nyugalomra helyezték Esterházy János felvidéki magyar mártír politikus hamvait.

Épületátadás. Szeptember 17-én, ünnepi istentiszteletet követően került sor a Fiatal Reformátusok Szövetsége tulajdonában levő épület átadására Kassán, amely a Magyar Kormány támogatásával lett felújítva. Az épület Református Kulturális Központként fog üzemelni. Az átadási ünnepségen ígét hirdetett egyházunk püspöke, beszédet mondott Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere.

Hivatalos látogatás. Szeptember 21-én a komáromi püspöki hivatalba hivatalos tárgyalásra érkezett a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának küldöttsége Bujdosó János kormánybiztos-helyettes és Pathó Marianna osztályvezető vezetésével, akikkel Fazekas László püspök, Géresi Róbert püspökhelyettes és Molnár Sándor főtanácsos tárgyaltak egyházunk óvodaprojektjéről. A tárgyalást követően a tárgyaló felek megtekintették a martosi, a hetényi és a komáromi óvoda-építés helyszíneit.

Generális Konvent. Szeptember 29-én Kolozsvárott tartotta a Generális Konvent a következő ülést. Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök is részt vett a találkozón. Az ülésen szó volt a 2017. év további ünnepi, reformációi alkalmairól, a költségvetésről, a Nyugat-Európába való lelkészküldés lehetőségeiről, a diaszpóra helyzetéről, a Generális Konvent bizottságainak munkájáról, a Csil-

Kitüntették Erdélyi Gézát

A Bocskai István Társaság július 16-án a bihariódszegi református templomban Bocskai-díjat adományozott Erdélyi Géza nyugalmazott püspöknek. A díjat minden esztendőben olyan személy kapja, aki életével a Kárpát-medencében élő magyarságot szolgálta/szolgálja, így a reformáció megjelenése 500. évfordulójának évében a díjazottnak egyházunk nyugalmazott püspökét választotta a Társaság.

Az alkalmon az ígét Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke hirdette.

Hirdetés

A Tanyi Református Egyházközség szöveget és úrasztalát kínál.

Az úrasztala méretei: hosszúsága 2 méter; magassága 0,93 méter; szélessége 1 méter.

A szöszék méretei: hosszúsága 0,84 méter; magassága a pulpituossal (könyvtartóval): 1,4 méter; szélessége 0,80 méter.

Érdeklődni lehet a 0908/560 380-as telefonszámon.

lagpont Ifjúsági Találkozóról és a tagegyházak életéről.

Erdélyi reformáció megemlékezés. Szeptember 30-án Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök is részt vett az Erdélyi Református Egyházkerület ökumenikus reformációi ünnepségén Kolozsvárott, amely istentisztelettel vette kezdetét, majd a Protestáns Teológiai Intézet Magyar Kormány támogatásával felújított épületének átadásával folytatódott. Az ünnepségen részt vett Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke is.

A Pátria rádió református műsorai:

Október 15-én Szókéné Orémus Zsuzsanna harmaci lelkipásztor igehirdetésében arra világít rá, hogy mit tanácsolt Gamáliel a nagytanácsnak Péter és az apostolok ügyében, akik Jézus Krisztus nevében szóltak a néphez.

Október 29-én Böszörményi Tamás nagykövesdi lelkipásztor a reformációval kapcsolatos üzenetét hozza közelebb a hallgatókhoz.

November 12-én Dobai Sándor dunamocsi lelkipásztor István elfogásáról és megvádolásáról tartja meg áhítatát.

A Világosság egyházi műsort vasárnap 7.05-kor közvetíti a Pátria rádió, az ismétlésre másnap, hétfőn 13.05-kor kerül sor.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárno. Cégbejegyzési szám: 00179191 Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Kis Lucia

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkész

hivatalokban és a szerkesztőség

címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: 930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: ksz@reformata.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: Kis Lukács

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09